

Pensjonistforbundet

Tydelig, sterk og synlig

Årsberetning 2024

Pensjonistforbundet

Torggata 15
0181 Oslo

Postadresse

Postboks 6714, St. Olavs plass
0130 Oslo

Telefon: 22 34 87 70

E-post: pf@pensjonistforbundet.no
www.pensjonistforbundet.no

Følg oss også på Facebook:

www.facebook.com/pensjonistforbundet

Foto forside: Bjørg-Karin Buttedahl

Foto bakside: Tone Stidahl

Innhold

1 Innledning 4

Eit godt år med nøgde medlemmer 6

2 Organisasjonen 8

Pensjonistforbundets ledelse 10

SAKO 12

Konsulenter 13

Nordisk og europeisk samarbeid 14

Europa 14

Aktiviteter 15

Kommunikasjon og medlemservice 20

3 Pensjon 26

Trygdeoppgjøret 2024 28

4 Demokrati, deltagelse og tilgjengelighet 32

Pensjonistforbundet arbeider for et mer aldersvennlig samfunn 34

Andre aktiviteter 35

Aldersvennlige boliger 36

Høringer/skriftlige innspill 39

5 Helse og omsorg 44

Det sentrale helseutvalget 46

6 Aktive eldre 48

Digital opplæring av eldre 50

Teknologiambassadørene 52

7 Tall 54

Pensjonistforbundet i tall 56

Medlemsfordeler 56

8 Vedlegg 58

1

Innledning

I Aldringsteltet på Arendalsuka, f.v. organisasjonssekretær Solveig Jenssveen, avdelingsleder for fag og politikk, Merete Orholm og generalsekretær Arne Halaas.

Eit godt år med nøgde medlemmer

2024 har vore eit godt og hektisk år for Pensjonistforbundet. Vi har fått gjennomslag for fleire av våre politiske saker. I tillegg har vi i 2024 arbeidd med gjennomføringa av landsmøtevedtaka. Organisatorisk gjennomførte vi ein ny struktur for dei tilsette, som innebar den største administrative endringa på mange tiår i forbundet.

Fylkessekretærane fekk forbundet sentralt som arbeidsgjevar

Frå 1. januar fekk fylkessekretærane forbundet sentralt som arbeidsgjevar. Fram til 31.12.23 var dei tilsette i kvar si fylkesforeining, men landsmøte fatta i 2023 vedtak om at dei skulle tilsettast sentralt. Det var mange løysingar som måtte på plass til januar, og dei aller fleste kom faktisk på plass. Fylkessekretærane arbeider stort sett slik som før; for fylkestyret og lokalforeiningane i fylket sitt.

Bu trygt heime

Vi har vitja både lokal- og fylkesforeiningar gjennom heile året. I 2024 har det vorte stadig tydelegare at det er spesielt ei utfordring som mest er lik over heile landet – mangelen på tilpassa bustadar for eldre – eller aldersvenlege bustader. Ute på bygdene bur dei fleste i eigne hus, eldre også. I byane bur ein del eldre i eigne hus eller rekkehus, medan mange bur i bustadblokker. Felles for dei aller fleste her i landet, er at vi eig bustadane våre. Det er mange historiske grunnar til dette. Diverre er mange bustader lite aldersvenlege.

Regjeringa sitt mål med «Bu trygt heime»-reforma er at eldre skal bu trygt heime lengst mogleg. Vi er samde i dette målet, men utfordringa er at styresmaktene må sørge for at det vert løyvd økonomiske ressursar til denne reforma. Husbanken må revitaliserast slik at det vert fleire aldersvenlege bustadar. Husbanken må tilførast større rammer, slik at det igjen vert den store motoren i bygginga av landet.

Tannhelse

Tannhelseutvalet la fram si innstilling utpå hausten 2024 som var i tråd med Pensjonistforbundet sine innspel om at «munnen er ein del av kroppen» og må likestillast med andre helse- og omsorgstenester, også når det gjeld eigenandelsordninga. Vi er samde med utvalet i at det offentlege ansvaret for tennene må utvidast. Dette gjev oss inspirasjon til å krevje at styresmaktene skal arbeide vidare på Tannhelseutvalets konklusjonar.

Medlemsundersøking – nøgde medlemmer

Midt på året gjennomførte vi ei stor undersøking der våre medlemmer svarte på ei rad med spørsmål om forbundet. Om lag 10 000 medlemmer svarte på undersøkinga. Responsen var stor og gledeleg, med overveldande positive resultat. Her var mykje ros. Heile 97,8 prosent av våre medlemmar vil anbefale andre å melde seg inn i Pensjonistforbundet! Og 98,5 prosent trur dei fortsett vil vere medlemmar om to år, synte svara. I tillegg har vi fått ei rad med konstruktive råd, tips og forslag til forbetringar som vi vil ta med oss på vegen vidare.

I forlenginga av dette bestemte landsstyret på sitt siste møte i 2024 at heile forbundet, der lokal- og fylkesforeiningane vil utgjere kjernetroppane, skal ha felles aksjonsveker til neste år, i vekene 19 og 40/ 41.

2024 vart avslutta med siger for Pensjonistforbundet

Året blei avslutta med at Pensjonistforbundet fekk nokre viktige singlar. I innspurten av forhandlingane mellom regjeringa og SV om statsbudsjettet 2025, fekk vi gjennomslag for viktige krav vi har stått åleine om; Auka minstepensjon, skattefritak for dei med lågast pensjon og ein økonomisk pott til eldrepolitiske tiltak.

I budsjettforliket vart regjeringa og SV samde om tre viktige saker innan eldrepolitikken:

- Minstepensjonen for einslege aukar med 6 000 kroner per år, med verknad frå 1. mai 2025. Det betyr at det blir 4 000 kroner ekstra i 2025 og 6 000 kroner meir i 2026.
- Oppretthalde skattefritak for dei med minste pensjonsnivå. Minstepensjonistar betaler ikkje skatt.
- 20 millionar til ein pott for eldrepolitiske tiltak.

Endeleg kom det ein pott på statsbudsjettet til eldrepolitiske tiltak! Dette er eit viktig gjennomslag for Pensjonistforbundet, som vi har vore åleine om å krevje i mange år. Det er ein anerkjenning av det viktige helsefremjande arbeidet våre friviljuge gjer kvar einaste dag.

Desse tre sakene skal Pensjonistforbundet ta æra for!

Utan vår standhaftige argumentasjon, hadde ikkje desse tre sakene kome på plass. Dette lovar godt for arbeidet utover neste år – og vi vil hugse tilbake på den gode avslutninga 2024 fekk.

Arne Halaas, generalsekretær

2

Organisasjonen

Hva har økonomi med det gode liv som pensjonist å gjøre? Forbundsleder Jan Davidsen, kommunikasjonssjef Bjørg-Karin Buttedahl og sjeføkonom Sindre Farstad satte temaet på agendaen på Arendalsuka. (Foto: Tone Stidahl)

Pensjonistforbundets ledelse

Sentralstyret

Sentralstyret har hatt 16 møter og behandlet 152 saker i 2024.

De fleste sentralstyremøtene har vært fysiske. Det har i tillegg vært noen digitale.

Sentralstyret har bestått av:

Leder	Jan Davidsen	Hordaland
Første nestleder	Helga Hjetland	Sogn og Fjordane
Andre nestleder	Bjørn Egeli	Agder
Medlem	Inger-Marie Stokker	Akershus
Medlem	Tove Britt Tidemann Andreassen	Troms
Medlem	Jørund Hassel	Oppland
Medlem	Knut Trond Knudsen	Trøndelag
Medlem	Gerd Eva Volden	Fagforbundet
Medlem	Kjell Engebretsen	Fagforbundet
Første vara	Berly Lund Grønning	Oslo
Andre vara	Bjørn Eriksen	Østfold
Tredje vara	Anne-Karine Innbjør	Nordland
Fjerde vara	Magne Tuxen	Vestfold

Forhandlingsutvalget

Forhandlingsutvalget består av sentralstyret og lederne av de respektive SAKO- organisasjonene. Det har vært flere møter i dette utvalget, som har forberedt møter med ansvarlig statsråd i forbindelse med regjeringens forslag til revidert statsbudsjett og trygdeoppgjøret i mai, regjeringens forslag til statsbudsjett for 2025, og møter om innspill til regjeringens arbeid med statsbudsjett for 2026.

Landsstyret

Dette er forbundets høyeste organ mellom landsmøtene. Landsstyret har hatt fem møter og behandlet 44 saker. Det er holdt to fysiske landsstyremøter og tre digitale. Landsstyret består av sentralstyret, fylkeslederne, representanter fra kollektivt tilsluttede organisasjoner, leder for helseutvalget og representant for de ansatte. Kontrollkomiteen møter også ved landsstyrets møter. I tillegg er det vanlig at forbundets konsulenter, fylkessekretærer og deler av administrasjonen møter.

I tillegg til sentralstyrets medlemmer, hadde landsstyret følgende medlemmer i 2024:

- Bjørn Eriksen, Østfold
- Sigmund Kristoffersen, Akershus
- Steinar Simensen, Oslo
- Jan Tyriberget, Hedmark
- Per Eivind Furseth, Oppland (til mars 2024)
- Kjell Magne Eriksen, Oppland (fra mars 2024)
- Oddbjørn Hoem, Buskerud (til april 2024)
- Toril Naper Hauge, Buskerud (fra april 2024)
- Lasse Lilleødegård, Vestfold
- Lise Wiik, Telemark
- Ingrid Wisløff Jæger, Agder
- Herdis Gunn Rødne, Rogaland
- Vigdis Ravnøy, Hordaland
- Nils R. Sandal, Sogn og Fjordane
- Anne Lise Hessen Følsvik, Møre og Romsdal
- Kjell Gylland, Trøndelag (til april 2024)
- Egil Hestnes, Trøndelag (fra april 2024)
- Dagfinn Pettersen, Nordland
- Werner Kiil, Troms
- Arnhild Hegge, Finnmark

Fra Fagforbundet:

- Tom B. Johansen
- Annie Irene Vika
- Randi Munch Aanonsen

- Odd Arne Heggås
- Bjørn Holmli
- Bjørg Vatnedalen
- Svein M. Sivertsen
- Karin Målfrid Mathisen

Fra Industri Energi:

- Jan-Ole Ramstad

Fra Postens Pensjonistforbund:

- Kjellaug Kristiansen Jota

Fra YTF:

- Karsten A. Larsen

Ansattes representant:

- Jørn Karlsen
- Lars Nestaas

Kontrollkomité:

Kontrollkomiteen blir valgt på landsmøtet og sitter hele perioden. Den består av Oddrun Vabø, Åge Magnussen og Inger Johanne Kvam. I 2024 hadde komiteen fire møter. Komiteens sekretær er økonomisjef Jørn Karlsen.

Pensjonistforbundets administrasjon

Pensjonistforbundet har i 2024 hatt 36 ansatte. Hovedkontoret er i Torggata 15, sentralt i Oslo. Forbundet har en fylkessekretær i hvert fylke, inkludert tidl. Hedmark, Oppland, Sogn og Fjordane og Hordaland.

Administrasjonen er organisert i følgende avdelinger:

- Avdeling fag og politikk
- Avdeling kommunikasjon og medlemsservice
- Avdeling frivillighet og fylkessekretærer
- Generalsekretærens stab

Fylkessekretærene fikk forbundet sentralt som arbeidsgiver

Landsmøtet fatta i 2023 vedtak om at de skulle tilsettes sentralt. Det var mange forhold som måtte på plass til januar, og de aller fleste kom faktisk på plass. Fra 1. januar 2024 ble fylkessekretærene ansatt i forbundet sentralt. Fram til 31.12.23 var de tilsette i hver sin fylkesforening. Ansettelsen i forbundet sentralt, innebar en stor organisatorisk endring.

Fylkessekretærene arbeider stort sett

slik som før; for fylkesstyret og bistår lokalforeningene i fylket sitt.

Ansatte ved utgangen av 2024:

- Arne Halaas, generalsekretær
- Bjørg-Karin B. Buttedahl, kommunikasjonssjef/ avdelingsleder kommunikasjon og medlemservice
- Merete J. Orholm, avdelingsleder fag og politikk
- Anne-Kari Minsaas, avdelingsleder frivillighet og fylkessekretær
- Solveig Jenssveen, organisasjonssekretær
- Jørn Karlsen, økonomisjef
- Trond Halvard Nedrebø, redaktør Pensjonisten
- Ingunn Solli, ny redaktør Pensjonisten fra 1.1.2025
- Tone Stidahl, webredaktør
- Eyvind Frilseth, spesialrådgiver
- Sindre Farstad, sjeføkonom
- Anne Hanshus, seniorrådgiver helse
- Dyre Røseth, seniorrådgiver bolig
- Lars Nestaas, rådgiver økonomi
- Unn Johansen, prosjektleder digitale verktøy
- Unni Olimb Norman, seniorrådgiver prosjekt og rekruttering
- Mette Henriksen, områdeleder medlemservice
- Nina Persson, kontorkoordinator
- Grethe Fladmark, seniorrådgiver kommunikasjon og medlemservice
- Miriam Sandem, seniorrådgiver medlemsfordeler og verving
- Hilde Bergan, medlemservice (ansatt på pensjonistvilkår)
- Marianne Kluge, medlemservice (ansatt på pensjonistvilkår)
- May Britt Hamre, medlemservice (ansatt på pensjonistvilkår)
- Sigrid B. Karlsen, fylkessekretær i Akershus
- Gro Renstrøm Moen, fylkessekretær i Buskerud
- Arne Josvald Sabbasen, fylkessekretær i Finnmark (til 31.12.2024)
- Sølve Johansen, fylkessekretær i Finnmark (fra 11.11.2024)
- Marianne Gjerstad, fylkessekretær i Hedmark (til 31.12.2024)
- Tore Ketil Stårvik, fylkessekretær i Hedmark (fra 18.11.2024)
- Elisabeth Braut, fylkessekretær i Hordaland
- Aud-Berit Eidhammer, fylkessekretær i Møre og Romsdal
- Paul Sigsten Amundsen,

fylkessekretær i Nordland

- Amund Morthov, fylkessekretær i Oppland
- Ragnhild T. Gulbrandsen, fylkessekretær i Oslo
- Aina Nordfonn, fylkessekretær i Rogaland
- Britt Tjønneland, fylkessekretær i Sogn og Fjordane
- Margot Jacobsen, fylkessekretær i Telemark (til 31.12.2024)
- Marte Minnesjord, fylkessekretær i Telemark (fra 18.11.2024)
- Helga Jæger Wigdel, fylkessekretær i Troms
- Erik Kopke, fylkessekretær i Troms (fra 12.8.2024)
- Britt Tønne Valstad, fylkessekretær i Trøndelag
- Jeanett Apeland, fylkessekretær i Vestfold
- Maria Frydenlund, fylkessekretær i Østfold

SAKO

SAKO – Samarbeidskomiteen for pensjonister – har som formål å styrke og utvikle samarbeidet mellom offentlige pensjonistorganisasjoner og andre landsdekkende pensjonistorganisasjoner. Pensjonistforbundet er sekretariat for SAKO.

Medlemmer er:

- Pensjonistforbundet
- Fagforbundet
- Postens Pensjonistforbund
- Statens vegvesens pensjonistforbund
- Politiets pensjonistforbund
- Telepensjonistenes landsforbund
- LO-stats kontaktforum
- Jernbanepensjonistenes forbund

Industri Energi er invitert med.

SAKO-konferansen holdes hvert år, og organisasjonene inviteres til å delta med fem deltakere hver. Årets konferanse ble arrangert 30. oktober i Oslo kongressenter, og samlet nesten 50 personer.

Temaene som ble berørt var:

- Statsbudsjettet 2024 – samt Statsbudsjettet 2025
 - Statsbudsjettet 2026 og SAKO-organisasjonenes krav
 - Pensjonistenes levekår - basert på den årlige rapporten fra Pensjonistforbundet
 - Informasjon fra organisasjonene som deltok. Alle hadde forberedt 5-10 minutters innlegg
 - SAKO-samarbeidet – veien videre
- I tillegg har det vært flere møter i SAKO

om revidert budsjett og trygdeoppgjøret, regjeringens forslag til statsbudsjett for 2025 og innspillmøter om statsbudsjett 2026.

Konsulenter

Pensjonistforbundet hadde følgende konsulenter i 2024:

- Wenche Malmedal, helse- og omsorgssaker, leder det sentrale helseutvalget (se egen omtale)
- Carsten O. Five, Økonomitelefonen
- Anne Grethe Skårdal, organisasjonsutvikling og noe på Økonomitelefonen
- Bjarne Jensen, samfunnsøkonomi og utredninger
- Geir Mosti, samarbeid med kollektive organisasjoner
- Arnfinn Ihle, kommunal økonomi
- Torstein Øverland, fripoliser
- Steinar Barstad, helse- og omsorgssaker
- Rune Ramsli, kurs og opplæring
- Kristin Mehre, velferdsteknologi m.m.
- Kjell Skarheim, Arendalsuka
- Steinar Ness, politisk arbeid
- Harald Olimb Norman, foredrag
- Arvid Libak, politisk arbeid (fram til 1.6.24)

Organisasjonsutvalget

Landsmøtet i 2023 vedtok å etablere et organisasjonsutvalg. Utvalget skal gi sentralstyret råd i alle saker om organisasjonsutvikling og koordinering av forbundets verveaktivitet.

Utvalgets mandat er:

«Organisasjonsutvalgets arbeid må legge til rette for at engasjementet, både på fylkes- og lokalt nivå, gir enda bedre effekt til beste for det enkelte medlem og for fellesskapet. For å oppnå resultater er det nødvendig at oppgaver prioriteres, og dette er sentralstyrets ansvar.

Følgende oppgaver er prioritert:

- **Organisasjonsutvikling:** Styrke den faglige kompetansen til Pensjonistforbundets tillitsvalgte på fylkes- og lokalt nivå. Dette er viktig for å møte kravene til kunnskap om temaer knyttet til arbeidet for eldre på fylkes- og kommunenivå. Pensjonistforbundets tillitsvalgte har en viktig oppgave med å spille inn saker til elderrådene og samarbeide tettere med elderrådene. Dette for derigjennom styrke det helseforebyggende arbeide for eldre på fylkes- og kommunenivå.
- **Organisasjonsopplæring:** God

organisasjonsopplæring av tillitsvalgte i alle ledd – gjennom introduksjonsprogrammet og annen faglig opplæring.

- **Medlemsverving:** Pensjonistforbundet legger hvert år fram sentrale føringer og mål for hva som forventes i verving. Alle ledd i organisasjonen må samarbeide tett for å nå disse målene.

Organisasjonsutvalgets medlemmer må ha god innsikt i organisasjonsarbeid, og en god forståelse for Pensjonistforbundets kultur, behov og utfordringer.

Medlemmer i utvalget er:

Helga Hjetland (leder av utvalget), Inger-Marie Stokker, Trond Knudsen (til september 2024), Bjørn Eriksen (fra september 2024), Vigdis Ravnøy, Rune Ramsli og Geir Mosti. Sekretærer fra administrasjonen har vært Grethe Fladmark frem til 30.6.2024 og Solveig Jenssveen fra 30.6.2024.

Utvalget har hatt åtte møter i perioden.

Arbeidet i utvalget har vært organisert med tre ressursgrupper på temaene:

- Verve og beholde
- Opplæring
- Samarbeidsarbeidsutvalg

Ressursgruppene har vært ledet av et medlem i organisasjonsutvalget, og har ellers bestått av medlemmer fra lokal- og fylkesforeninger, samt kollektivt tilmeldte organisasjoner. Ressursgruppene har jobbet med å kartlegge status og muligheter på sine områder. Det er etablert flere samarbeidsutvalg, kursmateriellet er oppdatert og aktiviteter for å beholde og verve medlemmer har vært høyt prioritert.

Arbeidet i ressursgruppene er stilt i bero inntil videre.

Sentralstyret og landsstyret får tilbakemelding om arbeidet på sine møter. Temaer utvalget jobber med, og særlig verving, har vært tatt opp på alle landsstyremøter med gruppearbeid/idedugnader, samt i møter med fylkeslederne.

Organisasjonsutvalget har også:

- Holdt en samling 11. april 2024 for fylkesledere og fylkessekretærer sammen med organisasjonsutvalget og

ressursgruppene. Hensikten med samlingen var å skape en felles forståelse for roller og oppgaver i organisasjonsarbeidet.

- Gjennomgått materiellet på organisasjonskursene
- Utviklet et veiledningsprogram i politisk påvirkning på kommunenivå som vil bli lansert som et tilbud til fylkes- og lokalforeninger i 2025.
- Laget maler for invitasjoner til organisasjonskursene som er delt med alle fylkene.
- Startet planlegging av aksjon-/aktivitetsvekst i 2025 med idedugnad på landsstyremøtet i desember 2024.
- Etablert samarbeidsutvalg i flere kommuner
- Initiert samling for fylkeslederne om arbeidslederrollen

Nordisk og europeisk samarbeid

Nordiske samarbeidskomiteen (NSK)

Pensjonistforbundet er med i den Nordiske Samarbeidskomiteen (NSK), som er en organisasjon for pensjonistorganisasjonen i Norden. Det er svenske Pensionärernas Riksorganisation (PRO) som har sekretariatsfunksjonen til NSK. NSK er et samarbeid mellom åtte pensjonistorganisasjoner:

- Faglige Seniorer – Danmark
- Landsfelag Pensjónista – Færøyene
- Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry/Pensionstagarnas Centraförbund PCF – Finland
- Eläkeläiset ry – Pensionärerna rf – Finland
- Landssamband eldri borgara, (LEB) – Island
- Pensjonistforbundet – Norge
- SKPF pensionärerna – Sverige
- Pensionärernas Riksorganisation (PRO) – Sverige

NSKs medlemsorganisasjoner samarbeider for å forsvare den nordiske velferdsmodellen. NSK ledes av PROs leder Åsa Lindestam og samordnes av Åsa Karlberg.

NSK er også medlem AGE Platform Europe med ca 145 medlemsorganisasjoner. I AGE-sammenheng har NSK det engelske navnet The Nordic Older People's Organisation (NOPO).

Samarbeidskomiteen

NSKs årsmøte 6.-7. mai 2024

Den Nordiske Samarbeidskomiteen (NSK) hadde sitt årsmøte 6.-7. mai 2024 på Arlanda utenfor Stockholm. NSK behandlet årsmøtesaker som regnskap og revisjonsberetning, virksomhetsberetning og årsplan. Vertene for årsmøtet var svenske Pensionärernas Riksorganisation (PRO). I tillegg til årsmøtet ble det tid til en workshop om "Äldre och demokrati". Det var også en kort orientering om det forestående valget til Europaparlamentet.

NSKs høstmøte 23.-24. oktober 2024

Pensjonistforbundet deltok på NSKs høstmøte, som ble avholdt på Hanaholmen kulturcentrum og konferenshotell, rett utenfor Helsinki sentrum. Det var følgende temaer på programmet:

1. Eldrespørsmål i Nordisk Råds arbeid

Eva Lindh, representant i Riksdagen i Sverige, og Kim Berg, representant i den finske Riksdagen, orienterte. Nordisk Råd tar opp stadig flere eldrespørsmål. Kvalitet i eldreomsorgen er en utfordring i alle nordiske land. Digitalisering og velferdsteknologi er også høyt på dagsorden i Norden. Nordisk Råd har ett pågående arbeid om en felles nordisk autorisasjon for helsepersonell.

2. Finlands pensjonsreform

Suvi-Anne Siimes, direktør for Finlands alderspensjonsforsikredes forbund, orienterte om pensjonsreformene i Finland. Tidligere var det arbeidslivets parter som forhandlet og ble enige om dette. Nå er det 10 år mellom pensjonsreformene, som blir avgjort av Riksdagen

3. Eldres delaktighet i utviklingen av tjenestene

Emilia Viklund, postdoktor ved Institutt for samhällsmedicin och rehabilitering, Universitetet i Umeå, innledet om behovet for å ha representanter fra pensjonistene med ved utvikling av framtidige tjenester. Kjernen er at eldre må delta, og helst så nær tjenestene som mulig. Universitetet i Åbo har utviklet digitale tjenester, der eldre var med.

Møter i den Nordiske

Europa

I Europa er AGE Platform Europe den viktige eldreorganisasjonen, med 145 medlemsorganisasjoner. Pensjonistorganisasjoner fra EU og EFTA-land kan søke om medlemskap i AGE.

Roma 11.-12. April 2024

Temaene var behandling av ulike nye saker for AGE, samt at det forestående valget på nytt EU-parlament var noen av diskusjonstemaene. Vertskapet, foruten AGE, var den italienske ANP-CIA (Associazione Nazionale Pensionat – Agricoltori Italiani), som er foreningen for pensjonister og eldre innenfor det italienske bondeforbundet. De har over 400 000 medlemmer.

Generalforsamling 10.-11. Juni 2024

Den årlige generalforsamlingen ble avholdt i Leuven i Belgia, rett utenfor Brussel 10.-11. juni 2024. Presidenten i AGE, dr. Heidrun Mollenkopf, ledet den årlige generalforsamlingen. Temaene var vanlige årsmøtesaker, bortsett fra at det ikke var valg denne gangen.

Aktiviteter

Samarbeidsprosjekter med Fagforbundet

Fagforbundet hadde i 2024 satt av tre millioner kroner til samarbeidsprosjekter mellom de to forbundene:

- Ringeprojekt – pensjonister blir oppringt bl.a. med anbefaling å melde seg inn i Pensjonistforbundet lokalt
- Arendalsuka
- Prosjektmidler fylkesforeningene kunne søke på
- Teknologibambassadørordningen
- Hjelpetelefonene i regi av Pensjonistforbundet
- Felles samling for Pensjonistforbundet og Fagforbundet på Storefjell
- Trafikksikkerhet for eldre gående – trafikksikkerhet i lokalmiljøet
- Gangvennlige lokalsamfunn
- Kampanje for å få flere eldre til å bruke redningsvest
- Eldreomsorg og velferd, herunder matprosjekt på landsbasis og piloten «Mat som medisin» på Nøtterøy

Felles seminar mellom Fagforbundet

- Bruk redningsvest, oppfordret forbundsleder Jan Davidsen i årets kampanjefilmer, som nådde bredt ut i sosiale medier. En viktig kampanje for å få ned antall drukninger, særlig blant menn over 60 år. (Foto: Bjørg-Karin Buttedahl)

og Pensjonistforbundet

Det ble arrangert en felles samling den 27.-29. august 2024 på Storefjell. Inviterte deltakere var våre fylkessekretærer og fylkesledere, samt ledere og nestledere i Fagforbundets pensjonist- og uføreutvalg i fylkene. I tillegg deltok ansatte fra forbundene sentralt. Formålet med samlingen var å inspirere til videre godt samarbeid om felles eldrepolitiske saker, og til å verve og beholde medlemmer.

Temaene på samlingen var:

- Nasjonal helse- og samhandlingsplan
- Digital helsekompetanse og digitale muligheter
- Nytt fra tannhelseutvalget
- Samarbeidsprosjektene – hva har vi oppnådd?
- Verve og beholde – hvordan få enda flere til å bli en del av vår organisasjon?

Samarbeid, deltakelse og medvirkning

Pensjonistforbundet

Hvert år er det flest menn over 60 år **SOM DRUKNER**

Det er ganske lett å ikke bli en del
av den statistikken.

Medlemmer av Pensjonistforbundet får
15 % avslag på alle* oppblåsbare redningsvester
og flytevester i Redningsselskapets nettbutikk
nettbutikk.rs.no

Bruk rabattkode:

pffordel

*gjelder ikke tilbudsvarer

Redningsvestkampanjen inneholdt også et spesialtilbud på redningsvester for medlemmer av Pensjonistforbundet.

Pensjonistforbundet deltar aktivt i flere allianser, råd og utvalg og bidrar med vår kompetanse på en rekke områder for å skape et aldersvennlig samfunn:

Besteforeldrenes Klimaaksjon

Besteforeldrenes Klimaaksjon (BKA) er en tverrpolitisk organisasjon som setter framtida for barn og unge først. Pensjonistforbundet er en av samarbeidspartnerne til BKA. Det har vært kontakt i perioden mellom de to organisasjoner på generalsekretærnivå.

Bolig og tilgjengelighet

På bolig- og tilgjengelighetsfeltet har Pensjonistforbundet samarbeid med mange aktører. Av de vi har mest kontakt med, og noen ganger samarbeid om konferanser, rapporter, høringer m.m. er: Norske Boligbyggelags Landsforbund (NBBL), Huseierne, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, Senteret for et aldersvennlig Norge, Norges Handikapforbund.

Bostøttealliansen

Pensjonistforbundet har sekretariatsfunksjonen og er talsperson på vegne av Bostøttealliansen

som samler 22 organisasjoner.

Bufdirs likestillingsråd

Pensjonistforbundet er representert i Barne-, ungdoms- og familiedirektoratets likestillingsråd, som skal bidra til at Bufdir har et helhetlig perspektiv i arbeidet med å fremme et samfunn med like muligheter for alle.

Digitaliseringsdirektoratet (Digdir)

Tilsynet for universell utforming
Pensjonistforbundet sitter i dialogmøter i Digdir sammen med Senteret for et aldersvennlig Norge og Seniornett.

Flyte

Pensjonistforbundet er medlem av Flyte, en paraplyorganisasjon som har som formål å forebygge drukning. En svært høy andel av de som drukner i Norge, er menn over 60 år, og vi vil bidra for å redusere antall drukninger, gjennom informasjon og kampanjer.

Frivillighet Norge

Pensjonistforbundet er medlem av Frivillighet Norge, sammen med over 350 andre medlemsorganisasjoner. Det arrangeres jevnlig

Unn Johansen, som er prosjektleder for digitale verktøy i Pensjonistforbundet, Tone Steinstad og Eva Wik Hembre.
(Foto: Trond Nedrebø)

møter med ulike temaer på dagsorden.

Gangvennlige lokalsamfunn

Pensjonistforbundet samarbeider med Statens vegvesens pensjonistforbund og Politiets Pensjonistforbund om prosjektet "Gangvennlige lokalsamfunn".

Helsetilsynet

Pensjonistforbundet er medlem av brukerrådet i Statens helsetilsyn som er et samarbeidsforum mellom Helsetilsynet og bruker- og pårørende organisasjoner.

IKT seniorer Agder

Pensjonistforbundet er representert i prosjektet IKT Seniorer Agder.

Kontaktforum, Helse- og omsorgsdepartementet

Pensjonistforbundet er medlem av kontaktforumet for brukerne av helse- og omsorgstjenester, som er oppnevnt av Helse- og omsorgsdepartementet.

Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD)

Pensjonistforbundet deltar i "Samarbeidsforum for digital inkludering" i regi av KDD, sammen med flere andre aktører.

Kunnskapssenter for lengre arbeidsliv

Pensjonistforbundet er tilsluttet organisasjon til Kunnskapssenter for lengre arbeidsliv (som frem til juni 2024 het Senter for seniorpolitikk). Vi deltok på seminarer og årsmøtet til senteret.

Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO)

Pensjonistforbundet er medlem av fagrådet til LDO, som skal bidra med informasjon, kunnskap og innspill til ombudets arbeid.

Mentorsamarbeid

Pensjonistforbundet er med i styringsgruppen til Vestfold fylkeskommune i prosjektet "Seniorer for lærlinger-et mentortilbud". Seniormentorordningen er et tilbud til lærlinger, hvor de kan møte en trygg senior med arbeidslivserfaring. Prosjektet er finansiert av Stiftelsen Dam.

Nasjonal senter for aldring og helse

Pensjonistforbundet er representert med Kristin H. Mehre i faglig referansegruppe for Nasjonalt senter for aldring og helse.

Nettverk for eldre og frivillighet

Pensjonistforbundet deltar i et nettverk for eldre og frivillighet, sammen med Norske Kvinners Sanitetsforening, Livsglede for eldre, Frelsesarmeen, Kirkens Bymisjon og Røde Kors.

Nettverk for universell utforming i kollektivtransport

Pensjonistforbundet sitter i Nettverk for universell utforming i kollektivtransport, ledet og koordinert av Bufdir.

NRKs brukerråd

Pensjonistforbundet sitter i NRKs brukerråd, sammen med LUPE (Landsforeningen for Utviklingshemmede og pårørende), LSHDB (Landsforbundet for kombinert syns- og hørselshemmede/døvblinde), Blindeforbundet, Hørselshemmedes Landsforbund, NDF (Norges Døveforbund), FFM (Foreningen For Muskelsyke) og Dysleksi Norge.

Pårørendealliansen

Pensjonistforbundet er landets største pårørendeorganisasjon, og er medlem og alliansepartner i Pårørendealliansen. Pensjonistforbundet er representert i Pårørendealliansens styre og vi samarbeider om ulike møter og arrangement. Vi har deltatt i et ekspertpanel om utvikling av kurs i pårørendemedvirkning.

Rådet for et aldersvennlig Norge

Pensjonistforbundet sitter i Rådet for et aldersvennlig Norge sammen med Frivillighet Norge, KS, NHO, Husbanken, IKT Norge og

Nova-OsloMet. Rådet kan sammenliknes med et styre. Pensjonistforbundet er representert ved forbundsleder, med generalsekretær som vara.

SAFO

Pensjonistforbundet fremmer felles krav i trygdeoppgjøret med Samarbeidsforumet for funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO). SAFO er en paraplyorganisasjon for Norges Handikapforbund (NHF), Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU) og Foreningen Norges Døvblinde (FNDB).

Senteret for et aldersvennlig Norge

Pensjonistforbundet er strategisk partner med senteret. I fellesskap skal vi bidra til mer levende og aldersvennlige lokalsamfunn, til beste for samfunnet og den enkelte. Senteret er også administrasjon for Rådet for et aldersvennlig Norge, med hovedsete i Ålesund. Senteret er underlagt Helsedirektoratet.

Seniornett

Prosjektet datastuer ble avsluttet ved utgangen av 2024 og vårt samarbeid videreføres med at det etableres et samarbeidsutvalg mellom Pensjonistforbundet og Seniornett, som møtes anslagsvis to ganger pr år.

Formålet til samarbeidsprosjektet datastuer hadde som formål å sikre at flere eldre fikk digital kompetanse. Selve samarbeidsavtalen ble signert i august 2020. I 2024 ble det avholdt 57 kurs, med totalt 410 deltakere, på 14 ulike steder fra nord til sør.

Skadeforebyggende Forum - Eldresikkerhetsrådet
Pensjonistforbundet sitter i Eldresikkerhetsrådet sammen med Trondheim kommune, Norske Kvinners Sanitetsforening, Nasjonalt senter for aldring og helse, Almas Hus og Livsglede for eldre.

Sterk og stødig

Pensjonistforbundet sitter i referansegruppen for Sterk og stødig i regi av Nasjonalt senter for aldring og helse.

Samferdsel

Pensjonistforbundet deltar i brukerrådene til Jernbaneverkets toggruppe og Avinors flygruppe.

TryggEST

Pensjonistforbundet deltar i referansegruppen til prosjektet TryggEST, som er en del av Bufdirs arbeid mot vold mot sårbare grupper. Pensjonistforbundet representerer eldres interesser i arbeidet.

Trafikksikkerhet

Pensjonistforbundet samarbeider med Statens vegvesens pensjonistforbund om trafikksikkerhet for eldre gående og syklende. Pensjonistforbundet er medlem av Trygg Trafikk og er opptatt av å ivareta eldres sikkerhet, både som myke og harde trafikanter.

Ulike råd og utvalg innen helse

Pensjonistforbundet er representert i:

- «Leve hele livet» - nasjonal referansegruppe i Helsedirektoratet
- Skadeforebyggende forum (Skafor)
- Brukerutvalg i Helse Sør-Øst, Helse Nord, Helse Vest, Helse Midt
- Brukerutvalget til Pasientreiser HF
- Brukerutvalget til Sykehusapotekene HF
- Referansegrupper i Helsedirektoratet
 - Utvikling av informasjon om friskliv-, lærings- og mestringstilbud og tjenester
 - Utvikling av kosthåndboken
 - Alkoholfrie arenaer
- Referansegruppe for kommunal helseplattform
- Referansegruppe i Nasjonalt senter for aldring og helse

Bekymringstelefonen

Bekymringstelefonen er en tjeneste som har vært i virksomhet siden 1. mars 2009. Retningslinjene for Bekymringstelefonen er å gi veiledning og råd til pensjonister og deres pårørende som har behov for noen å snakke med. 200 000 kroner av samarbeidsmidlene fra Fagforbundet ble dette året brukt til å delfinansiere driften, mens Pensjonistforbundet i tillegg brukte cirka kr 210.000 av egne midler for å dekke de resterende kostnadene.

Bekymringstelefonen var i store deler av året betjent i tidsrommet 09.00-14.00 alle hverdager. Telefonen har vært betjent av håndplukkede medlemmer i Pensjonistforbundet, som har gjort en svært god jobb gjennom alle år. Temaer som har gått igjen har vært ensomhet og behov for noen å snakke med. Tjenesten har blitt markedsført i medlemsbladet

Pensjonisten, på våre nettsider, via Facebook og digitale nyhetsbrev til medlemmene. Likevel var det kun om lag 450 telefoner som kom inn i 2024. Av disse var det flere gjengangere. Basert på bruken, og satt opp mot de ressurser Pensjonistforbundet har brukt på tjenesten, besluttet landsstyret i desember å avvikle Bekymringstelefonen fra 1. januar 2025.

Økonomitelefonen

Økonomitelefonen er en gratis rådgivningstelefon for medlemmer av Pensjonistforbundet som har spørsmål om sin egen privatøkonomi. Pensjonistforbundet har engasjert tre uavhengige rådgivere, som skal forsøke å hjelpe dem som ringer inn til å få ryddet opp i sin privatøkonomi, fortelle om hvilke rettigheter vedkommende har, og hvor de eventuelt kan søke ytterligere hjelp.

De tre som har betjent Økonomitelefonen på engasjementsbais er: Carsten O. Five, konsulent for Pensjonistforbundet og tidligere stifter og ansvarlig redaktør for bladet Dine Penger. Rune Pedersen, som er økonom og har erfaring innen alle områder av privatøkonomiske emner. Anne Grethe Skårdal, som er utpekt av Pensjonistforbundet, med lang erfaring innen offentlig sektor og fagforeningsarbeid. I tillegg har advokat Just Finne blitt benyttet i juridiske spørsmål. Telefonen hadde åpningstid fra kl. 10.00 til 14.00 alle virkedager, unntatt i juli måned.

Til tross for markedsføring via medlemsbladet Pensjonisten, nettsiden, Facebook og digitale nyhetsbrev, kom det i 2024 kun 238 telefoner. Av disse var det noen som ringte flere ganger, slik at antall personer som brukte tjenesten var noe lavere. Etter en vurdering, av Pensjonistforbundets ressursbruk, satt opp mot bruken av telefonen, besluttet landsstyret i desember å avvikle tilbudet, med virkning fra 1. januar 2025. Pensjonistforbundet vil heller jobbe for å få økonomiske spørsmål og svar formidlet til flere, ved å videreutvikle innholdet på nettsidene.

Stiftelsen Dam

Pensjonistforbundet mottok støtte som søkerorganisasjon hos Stiftelsen Dam til fem prosjekter rettet mot eldre, med en total totalt 1 755 290 kroner i støtte:

- **Vurdering av trafikkrelevant kognitiv**

funksjon hos eldre fikk 380 000 kroner til å fremskaffe klinisk relevant kunnskap om hvilke metoder som egner seg best i en førerkortvurdering etter et hjerneslag. Hvert år får 12000 nordmenn hjerneslag og majoriteten av disse får lovmessig et automatisk kjøreforbud i 6 måneder.

- **Selvbetjent fremtid: digital hjelpemiddelformidling** fikk 444 000 kroner. Forskningsprosjektet mottok midler til å undersøke hvordan en digital selvbetjeningsløsning kan effektivisere hjelpemiddelformidling i Indre Østfold kommune. Målet er å redusere ventetid og ressursbruk ved å la brukere og pårørende håndtere deler av prosessen selv.
- **Seniorer for læringer – et mentortilbud** fikk 444 000 kroner. Prosjektet startet i Vestfold i 2024 og kobler erfarne seniorer med læringer for å gi veiledning og støtte, slik at læringene fullfører utdanningen og etablerer seg i arbeidslivet.
- **Trim og sosialt samvær, gjer deg glad** fikk 44 400 kroner. Det er behov for fysisk aktivitet for å kunne bo lengst mulig i eget hjem. Dette fikk prosjektet støtte til å tilrettelegge for på Tysvær Soknehus, der blant annet fysioterapeut var en av kostnadene som ble dekket.
- **Hvordan påvirker digital svindel og lav digital kompetanse eldres mentale helse?** For å besvare dette mottok prosjektet 442 890 kroner i støtte, med hovedfokus på spørreundersøkelser blant målgruppen. Respondentene ble blant annet rekruttert gjennom Pensjonistforbundets medlemmer.

I tillegg fikk NTNU høsten 2024, med Pensjonistforbundet som søkerorganisasjon, tilkjent støtte på tre millioner kroner til forskningsprosjektet “Evig styrke-styrketrening for et langt og godt liv for de eldste eldre”, fordelt over fire år. Første utbetaling gjøres i 2025. Dette gir oss et administrasjonstilskudd på rundt 240 000 kroner.

Organisasjonskurs

738 personer har deltatt på organisasjonskurs i 2024. Opplæringsgruppa har utviklet og gjennomført 23 styrekurs og 8 valgkomitekurs, primært for medlemmer og tillitsvalgte i fylkesorganisasjonene og lokale pensjonistforeninger. I tillegg har

Pensjonistforbundets økonomisjef Jørn Karlsen holdt 17 kassererkurs over hele landet.

Opplæringsgruppa har bestått av:

- Rune Ramsli (ansv. koordinator)
- Anne Grethe Skårdal (Telemark)
- Grete Monsen (Trøndelag)
- Solveig Jenssveen (ansatt organisasjonssekretær)
- Harald O. Norman (Bærum)
- Eva Nilsen (Agder)
- Arnfinn Hongseth (Innlandet)
- Terje Dahl (Nordland)
- Per Christian Holm (Telemark)

Kursene er markedsført gjennom Pensjonistforbundets nettside, nyhetsbrev og direkte kontakt med styrene i lokalforeningene. Responsen har vært noe varierende, men vi ser en klar økning i både antall kurs og antall deltakere sammenliknet med 2023. Fylkessekretærene er en nøkkelressurs i arbeidet med å sette opp kurs i fylkene, og å rekruttere deltakere fra sine lokalforeninger.

Rune Ramsli sitter i organisasjonsutvalget, som ble nedsatt etter landsmøtet i 2023. Det er etablert en ressursgruppe for opplæring, som består av fem personer, både fra fylkesorganisasjonene og lokalforeningene. Formålet er at gruppa skal sjekke ut behovet for andre organisasjonskurs og kurs med mer faglig innhold, som blant annet skal kunne sette styremedlemmer og andre bedre i stand til å jobbe med eldrepolitiske saker og tiltak i egen kommune. Dette har foreløpig resultert i at et veiledningsprogram i politisk påvirkning på kommunenivå er ferdig utviklet og klart til godkjenning. Det er også jobbet med lederkurs og IKT-kurs for tillitsvalgte.

Kommunikasjon og medlemservice

Nyttige spørreundersøkelser

Nesten 10 000 medlemmer besvarte spørreundersøkelsen vi sendte til medlemmer via det digitale nyhetsbrevet vårt 4. mai. Og for noen svar vi fikk. 97,8% vil anbefale andre å melde seg inn i Pensjonistforbundet, mens 98,5% tror de fortsatt vil være medlem om to år. Og vi fikk hele 17 000 innspill og kommentarer i fritekstene. Spørreundersøkelsen skulle gi nødvendig innsikt om medlemmenes ønsker, behov, oppfatninger og relasjon til Pensjonistforbundet. Hva er

den viktigste årsaken til at de er medlem? Hvilke tilbud ønsker de seg? Hvilke aktiviteter, medlemsfordeler eller kampsaker er viktige for dem? Hva kan Pensjonistforbundet gjøre bedre eller annerledes?

Den viktigste grunnen til å være medlem, ifølge disse svarene, er å støtte en interesseorganisasjon som ivaretar pensjonistenes rettigheter. Aktiviteter og tilbud i lokalforeningen og medlemsfordelene kommer også høyt opp på listen. Mens mange savner tilbud om dans, trening, digital opplæring, foredrag/ faglige kurs og temakvelder i lokalforeningen.

Vi sendte også ut en spørreundersøkelse til ikke-medlemmer via Facebook i mai, og fikk over 1000 svar, fra folk over 65 år, over hele landet. Målet med denne undersøkelsen var å avdekke hindre og drivere for å melde seg inn i Pensjonistforbundet. Hvilken kunnskap og kjennskap har ikke-medlemmer til Pensjonistforbundet? Hvilke tilbud ønsker de seg? Hvilke aktiviteter, medlemsfordeler eller kampsaker er viktige for at de skal melde seg inn?

90 % av de som svarte hadde hørt om Pensjonistforbundet, mens over 70 % vet hva Pensjonistforbundet driver med.

Hva skal til for å få flere til å melde seg inn? Flertallet svarte at det er viktig å vise støtte til en interesseorganisasjon som slåss for bedre rettigheter for pensjonister. Mange synes det er viktig å bli holdt oppdatert på saker som angår pensjonister, mens turer, utflukter, rabatterte reiser og opplevelser også ble rangert høyt.

Begge disse undersøkelsen vil være et viktig grunnlag for det videre arbeidet med å utvikle Pensjonistforbundet i tiden fremover.

Nyhetsbrev

Vi sender ut et digitalt nyhetsbrev ca. annenhver uke til alle medlemmer vi har epostadresse til. Også i 2024 økte antall mottakere, slik at vi ved slutten av året sendte det til nær 60 000 epostadresser, som er 6000 flere enn i 2023. Håpet vårt er at stadig flere oppgir sin epostadresse når de melder seg inn, slik at de får med seg nyttig og viktig informasjon fra oss. Nyhetsbrevet blir en stadig viktigere kanal for å kommunisere med medlemmer og tillitsvalgte. På denne måten får vi informert om

Medlemsfordeler: Eksempel på en av annonsene som har gått på Facebook.

eldrepolitiske saker Pensjonistforbundet jobber med, og nye og eksisterende medlemsfordeler, som vi ønsker at medlemmene skal dra nytte av.

Vi begynte høsten 2024 å sende ut egne, faste nyhetsbrev til alle tillitsvalgte i våre lokalforeninger. Hensikten er å bedre informasjonsflyten mellom de ulike ledd i Pensjonistforbundet, og dermed skape en rød tråd gjennom hele forbundets arbeid.

Nettsiden

Pensjonistforbundet.no hadde i 2024 ca. 1,2 millioner sidevisninger og 210.000 besøkende. De mest besøkte sidene var forsiden, "Medlemsfordeler", "Finn lokalforening", "Pensjonsprognose" og "Pensjonskalkulator". 61 prosent av de besøkende benyttet mobiltelefon, og de var i gjennomsnitt innom seks sider.

Trafikken til nettsiden kommer i all hovedsak fra lenker i nyhetsbrev, Google-søk og Facebook. Det fører til at mange kommer direkte inn til en temaside eller enkeltartikkel, som må holde høy innholdskvalitet med tanke på språk, illustrasjoner og fakta. Dette har vi jobbet mye med i 2024. Innholdet er også utvidet innen blant annet helserettigheter, pårørende, psykisk helse, aldersvennlige boliger og sykehjemsbetaling. Vi har laget nye kalkulatorer for pensjon og sykehjemsbetaling, som er blitt mye brukt. Flere webinarer er i tillegg filmet og publisert. Vi har

også jobbet med å optimalisere sidene slik at de skal fungere godt i Google-søk. Det er startet et nært samarbeid med redaktøren av Pensjonisten ved å publisere innhold fra magasinet på nettsiden.

Første halvår 2024 ble lokalforeningenes undersider endret, slik at nyheter og arrangementer ble fjernet. Bakgrunnen var at sidene ble lite benyttet både av lokalforeningene og besøkende. De nye sidene inneholder først og fremst kontaktinformasjon for lokalforeningene. Vi sa opp driftsavtalen med Noa Ignite fra årsskiftet 2024/25, og gjorde avtale med ny leverandør Seeds/99X. Overtakelsesprosjektet ble gjennomført etter planen høsten 2024.

Sosiale medier

2024 nådde vi ut til totalt 1,57 millioner personer på Facebook. Av dette var 1,45 millioner betalte visninger gjennom Facebook-annonsering, mens 120 800 personer ble nådd organisk. Til sammen ble våre innlegg og annonser sett 2,1 millioner ganger. Kampanjen om redningsvest nådde aller flest, og nådde hele 1,3 millioner. Vi annonserte også målrettet for ulike temaer gjennom hele året, både på Facebook og Instagram. Disse annonsene har ført til 1632 kjøp av medlemskap, som er ca. 1000 flere enn året før.

I desember hadde vi nok en gang en digital julekalender, med totalt 14 400 deltagere, som er rundt 1000 flere enn året før. Hovedmålet med kalenderen er, i tillegg til å være en hyggelig medlemsaktivitet, å samle inn manglende epostadresser og få samtykker til å sende nyhetsbrev. Resultatet ble denne gang hele 1480 nye epost-adresser til medlemmer.

Ti vinnere ble trukket ut daglig og fikk et Flax-lodd i posten. Hovedgevinsten, et 7-dagers cruise i Middelhavet for inntil to personer, gitt av Dag Aasbø Travel, ble trukket blant alle deltakerne, og gikk til en fornøyd kvinne på Vinstra, som ble medlem denne høsten.

I 2024 har vi innført nye rutiner for å svare, "like" og eventuelt moderere kommentarer på Facebook og Instagram. Dette kan periodevis være tidkrevende, men vi prioriterer det med tanke på omdømme og medlemstilfredshet.

Webinarer

“Stinn brakke” og god stemning i Aldringsteltet under Arendalsuka 2024.

Dette året har vi produsert webinarer om velferdsteknologi, rehabilitering og pensjon. I tillegg er de direkte sendte arrangementene fra Arendalsuka gjort tilgjengelig i etterkant, både på nettsiden og Vimeo.

Arendalsuka

For å gjøre gruppen eldre mer synlig gjennom hele Arendalsuka, søkte vi om å ha et eget arrangementstelt, i samarbeid med Verdivisshetssenteret, Senteret for et aldersvennlig Norge, og Nasjonalt senter for aldring og helse. Søknaden ble godkjent av Arendalsuka, og mandag 12. august kunne vi med stolthet ønske velkommen til Aldringsteltet.

Det var første gang i Arendalsukas historie at denne tematikken og gruppen fikk sitt eget sted, med arrangementer og aktiviteter hele uken gjennom.

Vi inviterte til spennende debatter, workshops,

innlegg og samtaler. Her er noen av temaene: Hva er det gode liv som pensjonist? Hvem har ansvaret for at du skal kunne bo trygt hjemme hele livet? Hva er sunn og god aldring, og hva er kvalitet og verdighet i eldreomsorgen? Hvordan kan vi sammen skape et aldersvennlig samfunn?

Med et tettepakket program, ble Aldringsteltet godt besøkt. De som ikke hadde anledning til å være fysisk til stede, kunne følge arrangementene direkte på Facebook eller Pensjonistforbundets hjemmeside. Det mest populære temaet var “Det gode liv som pensjonist”. Mange måtte stå på utsiden av teltet, for å høre foredraget med tidligere prest Per Arne Dahl, og møte fire flotte pensjonister som delte sine erfaringer.

16. august ble en aktiv uke avsluttet med “En dag for deg som er pensjonist – eller har planer om å bli det!”, som blant annet handlet om å planlegge for egen alderdom, velferdsteknologi og viktigheten av å engasjere seg lokalt.

Aldringsteltet under Arendalsuka.

Det var “stinn brakke” og god stemning. Pensjonistforbundet Agder sørget som alltid for å bemanne standen hele uken og bød på vafler og informasjon.

Nettbutikken

I det viktig arbeidet med å spre kunnskap, skape aktivitet og verve nye medlemmer, har våre fylkes- og lokallforeninger tilgang til et utvalg profil- og informasjonsprodukter i vår nettbutikk. Også dette året ble det gjort forbedringer av selve nettbutikken, og i tillegg ble utvalgt av profilprodukter fornyet.

Det er stort sett jevn etterspørsel i nettbutikken, men en nedgang på 12 % i antall ordrer sammenlignet med fjoråret. Månedene med størst aktivitet var april, mai og oktober.

Medlemsbladet Pensjonisten

Pensjonisten er i særklasse landets største eldremagasin, og holder stand som en av landets største publikasjoner i Fagpressen, målt i opplagstall. Pensjonistens godkjente opplag for 2024 er 220 383, en nedgang på 523 fra 2023. Pensjonisten kom i 2024 ut med ni utgaver og totalt 972 sider, en reduksjon på 144 sider fra toppåret 2023, hvor samlet sidetall var 1116. Det ble solgt nesten 263 sider med annonser, som tilsvarer 27 prosent annonser. Målet er 30 prosent. Fra og med andre halvår 2024 ble avtalen om løssalg avsluttet. Hensikten med løssalg var å vise fram Pensjonisten i bladhyllene på utsalgsteder over hele landet, som et element i en langsiktig strategi for å synliggjøre magasinet og Pensjonistforbundet. Etter hvert ble dette et rent tapsprosjekt.

Redaksjonen i Pensjonistforbundet består av redaktør. Et nettverk med et 50-talls frilansere gir muligheter for å hente inn

artikler fra alle landsdeler. I tillegg bidrar Pensjonistforbundets fagpersoner med artikler.

Pensjonisten skal glede, inspirere og vekke debatt og engasjement gjennom å bringe aktuelt politisk stoff, interessante reportasjer og inspirerende organisasjonssaker ut til medlemmer og 301 000 lesere. Forbundets omfattende medlemsundersøkelse i 2024 gjenspeiler klart og tydelig den unike posisjonen Pensjonisten har hos medlemmene.

Det gjøres fortløpende vurderinger av tiltak for å nå nye, og samtidig styrke relasjonen til nåværende, lesere. Pensjonisten er en viktig medspiller og aktør i Pensjonistforbundets medlemsverving og langsiktige, målrettede politiske arbeid for landets eldre.

Pensjonistforbundet har avtale med Salgsfabrikken om salg av annonser. Salgsfabrikken har 25 prosent provisjon på sitt annonsesalg, en sats som har vært uendret i hele avtaleperioden. Annonsesalget i siste halvår i 2024, kan tyde på et etterlengtet løft i annonsesalget i 2025, men markedet svinger raskt.

Bloom har hatt ansvaret for den grafiske utformingen av Pensjonisten, og bidrar også med artikler i magasinet. Pensjonisten trykkes hos Aller Tryk i Taastrup i Danmark.

Bas Kommunikasjon har ansvaret for plastpakkingen, som utføres av Aksell på

Trond H. Nedrebø overlot redaktøransvaret for medlemsbladet Pensjonisten til Ingunn Solli.

Herland i Østfold. Posten Norge sørger for distribusjonen ut til medlemmer av Pensjonistforbundet, Fagforbundet, Postpensjonistenes Landsforbund, Forbundet Styrke og andre tilsluttede organisasjoner.

Pensjonisten hadde 838 abonnenter (319 betalende og 519 gratis) i 2024. Drøyt 200 leste Pensjonistens PDF-utgave på nett, mens løssalget i første halvår 2024 hadde et snitt på cirka 150 blader per utgave. Pensjonisten distribueres til aviser, bransjer, organisasjoner, enkeltpersoner, departement, samarbeidspartnere og politikere på Stortinget.

Ingunn Solli ble på ettersommeren ansatt som ny redaktør av Pensjonisten, og har siden oktober arbeidet tett på avtroppende redaktør, Trond H. Nedrebø, som formelt fratrer primo april 2025. Solli tok over ansvaret for Pensjonisten fra og med utgave 1-2025.

Forsiden til Pensjonisten nr. 9 2024 – utgitt i desember.

Slik presenteres Pensjonisten på Pensjonistforbundets hjemmeside. Her kan medlemmer lese alle utgaver av medlemsmagasinet helt tilbake til 2016.

Nyeste utgave

- Portrett: Thomas Thiis-Evensen
- Tema: Gammel og skeiv
- Ina Libak og Sigbjørn Johnsen om generasjonskontrakten
- 200 år siden utvandringen til Amerika

Les siste utgave her →

Noen glimt fra Pensjonistforbundets mange arrangementer på Arendasuka dette året.

3

Pensjon

Forbundsleder Jan Davidsen møtte arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna flere ganger i 2024, både om trygdeoppgjøret og statsbudsjettet. (Foto: Bjørg-Karin Buttedahl)

Trygdeoppgjøret 2024

I trygdeoppgjøret overleverte Pensjonistforbundet flere krav til regjeringen, blant annet:

- Et ekstraordinært tillegg til pensjonister og uføre, finansiert over statsbudsjettet, med en minsteøkning på 13 650 kroner i årlig pensjon.
- Løft av de laveste pensjonene til et nivå over fattigdomsgrensen (EU60).
- Reduksjon av skatten for pensjonister.
- Oppregulering av gjenlevendetillegget på lik linje med øvrig pensjon.
- Innføring av etterlattepensjon i folketrygden også for yngre årskull.

Til tross for disse kravene, ble pensjonen økt med 2,76 prosent fra 1. mai 2024, noe som resulterte i en årsvekst på 4,58 prosent. Pensjonistforbundet uttrykte skuffelse over mangelen på en tydelig sosial profil i oppgjøret, og oppfordret Stortinget til å bevilge ekstra midler over statsbudsjettet for å sikre pensjonister og uføre med lav og middels inntekt en bedre inntektsutvikling.

Regjeringen la til grunn en forventet lønnsvekst på 5,2 prosent og en prisvekst på 3,9 prosent, som ga et gjennomsnitt på 4,55 prosent. I tillegg ble det korrigert for et avvik på 0,03 prosentpoeng fra fjoråret, noe som førte til den samlede årsveksten på 4,58 prosent.

Det ble imidlertid gjort grep som vil styrke inntektsutviklingen for pensjonister og trygdede med minstestelser i løpet av året. Fra 1. juli 2024 ble det gitt en ekstraordinær økning av minstesatsene for arbeidsavklaringspenger (AAP) og uføretrygd. Minstesatsene for AAP økte med om lag 5 000 kroner i året, før skatt, og minstesatserne for uføretrygd økte med om lag 6 000 kroner.

Seier til Pensjonistforbundet

I forhandlingene om statsbudsjettet for 2025 ble det enighet mellom regjeringen (AP og SP) og SV om å øke minstepensjonen for enslige med 6 000 kroner, fra 1. mai 2025 (276 millioner

kroner). Samtidig ble det vedtatt justeringer av skattesystemet for å sikre skattefrihet for minstepensjon for enslige i forbindelse med økningen på 6 000 kroner. (575 millioner kroner).

I budsjettforliket var regjeringa og SV enige om tre viktige saker innen eldrepolitikken:

- Minstepensjonen for enslige øker med 6 000 kroner per år, medvirkning fra 1. mai 2025. Det betyr at det blir 4 000 kroner ekstra i 2025 og 6 000 kroner mer i 2026.
- Opprettholde skattefrihet for de med minstepensjonsnivå. Minstepensjonister betaler ikke skatt.
- 20 millioner til en pott for eldrepolitiske tiltak.

Dette var viktige gjennomslag for Pensjonistforbundet, som vi har vært alene om å kreve i mange år. Det er en anerkjennelse av det viktige helsefremmede arbeidet våre frivillige gjør hver eneste dag.

Realvekst – styrket kjøpekraft i 2024

Pensjon fra folketrygden og offentlig tjenstepensjon ble oppregulert med 4,58 prosent på årsbasis i 2024. Prisveksten (KPI) ble 3,1 prosent (kilde: SSB). Pensjonenes kjøpekraft økte med 1,4 prosent i løpet av året. Ser man utviklingen over de siste tre årene samlet, har pensjonistenes kjøpekraft kun hatt en vekst på 1,2 prosent, til tross for høy prisvekst.

Pensjonsforliket på Stortinget

29. februar 2024 inngikk partiene på Stortinget, med unntak av Rødt og FrP, et forlik med en rekke endringer av pensjonssystemet. Bakgrunnen for forliket var Pensjonsutvalgets rapport, «Et forbedret pensjonssystem», fra 16. juni 2022, samt regjeringens Stortingsmelding, «Et forbedret pensjonssystem med en styrket sosial profil», fra 15. desember 2023.

Noen av de viktigste endringene er:

- Aldersgrensene for når man kan ta ut pensjon skal gradvis oppjusteres fra og med 1964-kullet. Også alderen for overgangen fra uføretrygd til alderspensjon vil justeres opp, samt alderen for rett til sykepenger, dagpenger og arbeidsavklaringspenger.
- Uføres alderspensjon skal styrkes. Det gis 3 års lenger pensjonsopptjening for alderspensjon opptjent etter «nytt regelverk», og alderspensjon opptjent etter «gammelt regelverk» skal skjermes delvis for levealdersjusteringen.
- Minsteveltelsene i folketrygden skal oppreguleres i takt med lønnsvekst, frem til uttak.
- Statsansatte skal kunne jobbe til 72 år, mot tidligere 70 år.
- Det skal innføres en ny «sliterordning» i folketrygden som kan gi om lag 30 000 kroner ekstra i årlig pensjon til dem som går av tidlig.

De fleste endringene skal etter planen innføres først fra 2026.

Samordningsfellen

Samordningsfellen gjør at offentlig ansatte som jobber lenger enn til 67 år pluss levealdersjustering får lavere og lavere tjenstepensjon desto lenger de jobber. Mange har tapt store pensjonsbeløp på dette svært urimelige regelverket. Parallelt med at regjeringen la frem Stortingsmeldingen «Et forbedret pensjonssystem med en styrket sosial profil», ble det også lagt frem et lovforslag som vil redusere samordningsfellens virkninger noe for årskullene født fra 1954 til 1962.

Årskullene som er hardest rammet av samordningsfellen er imidlertid 1944 – 1953, og regjeringen foreslo ingen endringer for disse årskullene.

	Økning fra 1. mai		Nytt nivå fra 1. mai 2024	Årsvekst 2024
	Prosent	Kroner	Kroner	Prosent
Grunnbeløp	4,56	5 408	124 028	5,15
Alderspensjon	2,76			4,58
Minstepensjon (enslig)	2,76	7 094	264 134	4,58
Garantipensjon (enslig)	2,76	6 278	233 746	4,58
Uføretrygd	4,56			5,15

Forbundsleder Jan Davidsen er et yndet intervjuobjekt i forbindelse med trygdeoppgjøret - her i intervju med TV2. (Foto: Bjørg-Karin Buttedahl)

Regjeringen argumenterte med at de fleste i disse årskullene allerede har gått av med pensjon, og at en endring i beregningen av tjenstepensjonen vil ha svært beskjeden effekt på arbeidstilbudet, og primært gi økt pensjon til de som allerede har gått av med pensjon.

I forbindelse med stortingsmeldingen og høringsarbeidet i Stortinget arrangerte vi i februar et seminar om samordningsfellen for stortingspolitikere i arbeids- og sosialkomiteen. Representanter for Arbeiderpartiet, Senterpartiet og FrP deltok. Pensjonistforbundet orienterte om de negative virkningene av dagens regler, og la frem forslag til hvordan samordningsfellen kunne løses. Vi slo fast at regjeringens forslag ikke var godt nok, og at de som er født 1944 – 1953 må få den tjenstepensjonen de fortjener, etter et ekstra langt yrkesliv i offentlig sektor. Pensjonistforbundet krever at samordningsfellen fjernes for alle.

Fripoliser

I januar 2024 publiserte vi rapporten «Fakta om fripoliser 2024», som viste at verditapet på fripoliser i livselskap var på svimlende 51 milliarder kroner, kun de siste fem årene. Det skyldes at livselskapene oppnår lav avkastning på fripolisekapitalen, og samtidig går kun en liten

andel av overskuddet til faktisk å øke kundenes pensjoner.

I desember 2023 ble det nedsatt en arbeidsgruppe med representanter fra LO, NHO, Finansdepartementet, Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Finanstilsynet som skulle vurdere regelendringer for bedre regulering av fripoliser. Arbeidsgruppen jobbet våren og frem til høsten 2024. Pensjonistforbundet deltok i arbeidet gjennom et utredningsråd som ga løpende innspill underveis.

Arbeidsgruppen leverte sin rapport "Fripoliser og annen privat tjenstepensjon" 13. september 2024. Rapporten ble sendt på høring med frist 16. desember 2024. Finansdepartementet skal vurdere hvordan rapporten og høringsinnspillene skal følges opp, og komme med eventuelle forslag til lovendringer.

Fra 1. januar 2024 slås tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond i fripoliser sammen til et kundefordelt bufferfond. Pensjonistforbundet har i utredningsrådet og høringsrunden vært særlig opptatt av at det må regler på plass som sikrer at det nye bufferfondet utbetales til fripolisekundene i et raskere tempo enn gjeldende regelverk, og at utbetalingene skjer som direkte kronebeløp, ikke til kjøp av ny livsvarig pensjon, som innebærer en sterk forsinkelse i pensjonsutbetalingene.

Pensjonisters levekår

Det første møtet mellom pensjonistenes organisasjoner og regjeringen om statsbudsjettet for 2026, ble gjennomført 23. september 2024. Temaet for møtet var «pensjonistenes levekår». Pensjonistforbundet overleverte sin nye rapport, Pensjonisters levekår 2024, til arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna. Rapporten gir en omfattende oversikt over økonomi og levekår for pensjonister i Norge. Den belyser temaer som pensjon, kjøpekraft, skatt og bosituasjon, og viser blant annet at pensjonistenes kjøpekraft har sunket de siste ti årene. Rapporten fremhever også at minstepensjonen for enslige ligger omtrent 33 000 kroner under fattigdomsgrensen per 1. mai 2024, og at det er betydelige kjønnsforskjeller i alderspensjon, der menn i snitt mottar 21,1 prosent mer enn kvinner.

Dårligere inntektsutvikling for etterlatte

Om lag 50 000 etterlatte pensjonister ble rammet av en innstramming i pensjonsregelverket. Fra 2024 blir gjenlevendetillegget i alderspensjonen ikke lenger oppregulert fra mai, slik resten av pensjonen blir. Denne endringen ble vedtatt av Stortinget i desember 2020, men tredde først i kraft fra 2024. Det innebærer at pensjonister født i 1944 eller senere som mottar gjenlevendetillegg, vil oppleve en svakere inntektsutvikling over tid, da deler av pensjonen ikke vil oppreguleres. Dette vil særlig ramme enker, da 95 prosent av mottakere av gjenlevendetillegg er kvinner. Pensjonistforbundet er sterk motstander av dette, og krever at gjenlevendetillegget oppreguleres på samme måte som resten av pensjonen.

2024 i tall

- Oppregulering av pensjon fra 1. mai 2024: 2,76 prosent
- Årlig vekst av pensjon i 2024: 4,58 prosent
- Prisvekst (KPI): 3,1 prosent
- Realvekst pensjon: 1,4 prosent
- Antall alderspensjonister: 1 056 638 (+21 000 personer fra 2023)
- Hvorav antall minstepensjonister: 123 713 (-12 000 personer fra 2023)
- Antall mottakere av uføretrygd: 371 200 (+5 200 personer fra 2023)

Kilder: NAV og SSB

4

Demokrati, deltakelse og tilgjengelighet

Justis- og beredskapsminister Emilie Enger Mehl inviterte med seg forbundsleder Jan Davidsen på kafe, for å feire at retten til å betale med kontanter ble styrket gjennom en lovendring. En seier for Pensjonistforbundet.
(Foto: Bjørg-Karin Buttedahl)

Pensjonistforbundet arbeider for et mer aldersvennlig samfunn

Eldre må kunne delta i samfunnet på lik linje med andre. Økt deltakelse forutsetter gode sosiale og økonomiske levekår, fravær av diskriminering, økt tilgjengelighet, men også at eldre selv ønsker å delta og bidra i samfunnet.

Møter med regjeringen

Pensjonistforbundet har rett til å møte regjeringen fire ganger i året om saker i statsbudsjettet som er av betydning for pensjonister. I 2024 ble det fremmet reviderte krav til statsbudsjettet for 2025 på møtet i juni, og nye krav til statsbudsjettet for 2026 på møtet i desember. På de to øvrige møtene i april og september, var henholdsvis Bo trygt hjemme-reformen og pensjonisters levekår temaer.

Pensjonistforbundet og SAKO fremmet fem hovedkrav til budsjettet 2026:

- **Krav 1:** Bedre økonomiske levekår og redusert ulikhet
- **Krav 2:** Økt kvalitet og kapasitet i helse- og omsorgssektoren
- **Krav 3:** Flere aldersvennlige boliger
- **Krav 4:** Økt deltakelse og aktivitet
- **Krav 5:** Pott til eldrepolitiske tiltak

Hvert av hovedkravene var konkretisert med flere detaljerte krav. Samtlige av disse har utgangspunkt i Pensjonistforbundets handlingsprogram 2023-2026. Fellesnevnerne for kravene er et mer aldersvennlig samfunn gjennom bedre økonomiske vilkår og sterkere sosiale rettigheter, styrking av det offentlige tjenestetilbudet, bedre vilkår for frivilligheten og økt tilgjengelighet og mindre diskriminering.

I tillegg til de fire rettighetsfestede møtene, har Pensjonistforbundet i 2024 fremmet sin politikk overfor regjeringen flere ganger i møter med Kommunal- og distriktsdepartementet, Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet. På møtene har Pensjonistforbundet stilt med forbundsleder, leder for fag og politikk og rådgiveren med faglig ansvar for saken som drøftes.

Møter med Stortinget

Vårt politisk påvirkningsarbeid i 2024 omfattet også løpende kontakt med Stortinget gjennom hele året. Det skjedde i form av direkte kontakt med enkeltrepresentanter i regjeringspartiene, støttepartiene og opposisjonspartiene, men også i form av faglige seminarer arrangert for eller med flere partier. I 2024 møtte vi, som regel forbundsleder og en faglig rådgiver, representanter for Ap, Sp, SV, Rødt, Høyre og Frp en eller flere ganger.

Pensjonistforbundet deltok på flere muntlige høringer i Stortinget i både vår- og høstsesjonen. I forbindelse med Stortingets behandling av regjeringens forslag til statsbudsjett for 2025, fremmet vi innspill i seks ulike stortingskomiteer.

Parallelt med dette møtte vi regjeringens budsjettpartner SV, for å sikre gjennomslag for våre saker i budsjettenigheten med regjeringen. Disse møtene resulterte i viktige gjennomslag for Pensjonistforbundet. I budsjettforhandlingene mellom regjeringen og SV for 2025 ble det avsatt 6000 kroner mer til hver av landets minstepensjonister og en pott på 20 millioner kroner til eldrepolitiske tiltak innen ulike områder. Tre millioner av disse ble vedtatt at skulle gå til Pensjonistforbundets arbeid lokalt, med helseforebyggende aktiviteter i samarbeid med annen frivillighet.

Andre aktiviteter

Rådet for et aldersvennlig Norge

Forbundsleder Jan Davidsen sitter i det regjeringsoppnevnte Rådet for et aldersvennlig Norge, med generalsekretær Arne Halaas som stedfortreder. Rådet ledes av Berit Brørby og består av representanter for KS, Oslo Met, NHO, Frivillighet Norge, IKT Norge og Husbanken. Utgangspunktet for rådets arbeid er at andelen og antallet eldre i Norge øker. Samtidig er eldre friskere og mer ressurssterke enn før. Eldre kan derfor bidra til en mer bærekraftig utvikling hvis forholdene legges bedre til rette. Rådet skal bl.a. bidra til gjennomføring av det nasjonale programmet for et aldersvennlig Norge og Bo trygt hjemme-reformen. Pensjonistforbundet er strategisk partner med Senteret for et aldersvennlig Norge, som er sekretariat for Rådet for et aldersvennlig Norge. I 2024 var rådet bl.a. opptatt av Bo trygt hjemme-reformen, digital inkludering og frivillighetens rolle.

Eldreråd

Eldre er underrepresentert i kommunestyre og fylkesting. Derfor er eldrerådene viktige for at eldres stemmer skal bli hørt. Fra 2023 har Senteret for et aldersvennlig Norge årlig fått midler til å drive opplæring av eldrerådsmedlemmer. Det var et resultat av Pensjonistforbundets kamp i flere år overfor flere regjeringer. Stortinget påla Senteret for et aldersvennlig Norge å utvikle kursene i samarbeid med Pensjonistforbundet. Samarbeidet begynte i 2022 med å utvikle del 1 av kursene, som hadde eldrerådsmedlemmer som målgruppe. Disse ble gjennomført våren 2024, med over 1500 deltakere fra kommunale og fylkeskommunale eldreråd. I 2024 fortsatte samarbeidet i form av å utvikle del 2 av kursene, som har eldrerådenes nestledere og sekretærer som målgruppe. Disse kursene holdes i mars 2025. Samarbeidet med å utvikle kursene fortsetter i 2025.

Pårørendealliansen

Pårørendealliansen (PA) er paraplyorganisasjon for pårørendefeltet med 46 medlemsorganisasjoner, som har rundt 850 000 personer tilknyttet. Pensjonistforbundet er hovedmedlem og samarbeidspartner. Jørn Karlsen fra Pensjonistforbundet er valgt til varamedlem til styret for perioden 2025-2027.

Sammen har vi løftet flere felles saker i 2024. Blant annet har Pårørendealliansen og Pensjonistforbundet vært sammen på Stortingshøringer og møtt departement for å få bedre vilkår for pårørende som er yrkesaktive.

PA skal bidra med kunnskap om og jobbe med gode løsninger for de ulike utfordringene som rundt 800 000 aktive pårørende i alle livsfaser og aldre har. I årene fremover vil det bli mange eldre pårørende.

PA arbeider interessepolitisk for å sikre at pårørende får informasjon og støtte, avlastning og trygge omsorgstjenester. Pårørende skal bli sett og hørt og få bidra, men ikke selv bli helt utslitt eller nye pasienter av at det ikke er nok hjelp å få i kommunene. Vi har en felles sak for å kreve en god eldreomsorg og å støtte de pårørende som tar vare på eldre som trenger pleie, hjelp og omsorg.

Frivillighet

Eldre som er engasjerte og aktive i frivillig

Rådet for et aldersvennlig Norge la et av møtene sine til Pensjonistforbundets lokaler. Forbundsleder er medlem av rådet, med generalsekretær som sin vararepresentant. (Foto: Bjørg-Karin Buttedahl)

arbeid, får økt livskvalitet og kan holde seg mentalt og fysisk friske lenger. Samtidig har andre stor nytte av innsatsen eldre legger ned. Eldre bidrar mer i frivillig sektor enn andre aldersgrupper, både i den organiserte og den uorganiserte frivilligheten. Hvert år utgjør pensjonistenes innsats over 56 000 årsverk. Verdien av innsatsen er beregnet til i underkant av 40 milliarder kroner i året. Stadig flere eldre, og bedre organisering av frivilligheten, kan bidra til enda større innsats i årene fremover. En sterk frivillig sektor er en forutsetning for realiseringen av Bo trygt hjemme-reformen. Til dette trenger frivillig sektor gode og forutsigbare rammevilkår. I 2024 har vi derfor særlig løftet fram behovet for garantert full merverdikom-pensasjon og at frivilligsentralene styrkes.

Aldersvennlige boliger / Bo trygt hjemme Samarbeidskonferansen «Kommunene for alle»

I april 2024 arrangerte Pensjonistforbundet og SAFO (Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner) en stor felles konferanse i Oslo, med temaet aldersvennlige bolig og universell utforming i kommunal planlegging. Konferansen fikk

336 000 kroner i støtte fra Stiftelsen DAM.

Konferansen samlet rundt 200 deltakere, inkludert stortingsrepresentanter, kommunalt ansatte, fagpersoner og organisasjoner, for å diskutere hvordan kommunene kan legge til rette for at eldre og funksjonshemmede kan bo trygt hjemme og leve selvstendige liv. Arrangementet ble også strømmet på nett.

Blant de faglige innleggene var bidrag fra NOVA, NTNU, Husbanken, Statsbygg, samt Oslo og Stavanger kommune. Forbundsleder i Pensjonistforbundet, Jan Davidsen, understreket viktigheten av økonomisk tilgjengelige løsninger og statlige virkemidler for å sikre at alle har mulighet til å ta ansvar for egen bosituasjon. Davidsen uttrykte bekymring for de økonomiske forskjellene blant pensjonister og påpekte at ikke alle har mulighet til å planlegge egen bosituasjon uten støtte.

Bostøttealliansen

Pensjonistforbundet er medlem og sekretær for Bostøttealliansen, som er en samarbeidsallianse bestående av 20 organisasjoner. Alliansen arbeider for en bedre bostøtte for de som

trenger det. Forbundsleder Jan Davidsen har hatt rollen som talsperson gjennom året.

Bostøtten har i lang tid blitt stadig mer underfinansiert. Andelen av boutgiftene som faktisk dekkes av bostøtten har sunket drastisk, og avslag på søknader har økt til 42,6 prosent i 2024. For september brukte mottakere i snitt 65 prosent av inntektene sine på bolig, sammenlignet med 55 prosent året før.

Ekspertgruppen for bostøtte ble nedsatt i 2019. Den leverte sin rapport Bostøtten - opprydning og forankring i 2022. Bostøttealliansen forventet at denne senest skulle følges opp i Boligmeldingen våren 2024, medføre prinsipielle avklaringer, og vise vei ut av det store etterslepet bostøtten har hatt. Det skjedde ikke. Bostøtteordningen ble i svært liten grad behandlet, tross forsikringer fra regjeringen om at større grep skulle tas i forbindelse med meldingen.

Vi har lagt fram tydelige fakta og krav som innspill til Boligmeldingen, statsbudsjett og revidert budsjett. Vi har gitt muntlige innspill til stortingskomiteen, som er publisert både på Pensjonistforbundets og Bostøttealliansens nettside. En av våre saker om bortfall av ekstra strømstøtte, ble også fanget opp av stortingspolitikere, og gitt som spørsmål til ansvarlig minister Erling Sande.

Kontakten med politikere og aktører som Husbanken har blitt opprettholdt gjennom året, og Bostøttealliansen har deltatt på Husbankens konferanser. Alliansen har hatt samarbeid fysisk og via nett. Vi opplever at hovedkursen er godt omforent. Pensjonistforbundet har i tillegg gitt egne innspill om bostøtten til eldre i tilknytning til statsbudsjett, revidert budsjett og høringer.

Bo trygt hjemme – lokal boligveileder

Vi har utviklet en praktisk veileder som lokale pensjonistforeninger, men også eldreråd og engasjerte innbyggere ellers, kan benytte. Målet er å styrke arbeidet med aldersvennlige boliger i kommunene og bidra til en konkret oppfølging av Bo trygt hjemme-reformen.

Veilederen ble publisert på Pensjonistforbundets hjemmeside og spredt til tillitsvalgte via digitalt nyhetsbrev. Den gir innsikt i hvordan man kan arbeide for at kommunene tilrettelegger for at eldre kan bo trygt hjemme lenger.

Forbundsleder Jan Davidsen i Pensjonistforbundet, sammen med styreleder i SAFØ Tom Tvedt, på samarbeidskonferansen "Kommunene for alle".

Det inkluderer forslag til tiltak, dialog med beslutningstakere, og informasjon om statlige og kommunale støtteordninger. Veilederen danner også et nyttig grunnlag for leserinnlegg, medieutspill, høringsinnspill og møter med lokale politikere og administrativ ledelse.

«Better Age» - et spennende prosjekt

Pensjonistforbundet er samarbeidspartner i forsknings- og innovasjonsprosjektet «Better Age», et initiativ ledet av Universitetet i Bergen (UiB). Prosjektet har som mål å utvikle smarte boligløsninger og innovative tjenester for å møte fremtidens behov i eldreomsorgen. Dette skal oppnås ved å kombinere innsats innen bygging, by- og distriktsplanlegging, digitalisering og helsetjenester. Prosjektet strekker seg over åtte år, med et samlet budsjett på 175 millioner kroner. Første søknadsrunde i Norges forskningsråd ble godkjent i desember 2024, og prosjektet er nå videre til andre fase. Endelig søknad til Norges forskningsråd sendes våren 2025. Som samarbeidspartner vil Pensjonistforbundet bidra med innsikt i eldres behov, tilgang til våre medlemmers erfaringer og kompetanse, samt vårt omfattende nettverk av lokale lag og foreninger. Dette skal styrke prosjektets brukerorienterte perspektiv og bidra til konkrete, bærekraftige løsninger for fremtidens eldreomsorg.

Innspillsmøte om Eldreboligprogrammet

Husbanken har i oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet det overordnede ansvaret for Eldreboligprogrammet. Den skulle gi forslag til en konkretisering av regjeringens eldrereform

Bo trygt hjemme. I den forbindelse inviterte Husbanken i april relevante aktører til å bidra med innspill til tiltakene i eldreboligprogrammet. Pensjonistforbundet løftet her behovet for bedre finansiering og tilskudd fra Husbanken. Husbankens forslag til eldreboligprogram inneholder noen gode forslag og vi har brukt innsikten fra de i vårt videre interessepolitiske arbeid og i utforming av krav til regjeringen.

Møte med statsråden om aldersvennlige boliger

Pensjonistforbundet deltok i oktober 2024 på et rundebordsmøte om aldersvennlige boliger med helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre. Målet var å samle sentrale interessenter fra offentlige etater, interesseorganisasjoner og boligbransjen for å diskutere hvordan tilgjengeligheten og variasjonen av boliger tilpasset eldre kan økes. Pensjonistforbundet fremhevet behovet for en helhetlig boligpolitikk, som sikrer flere aldersvennlige boliger og bedre økonomiske virkemidler. Det ble påpekt at mange eldre er fastlåst i uegnede boliger med lav markedsverdi, og at det må utvikles et variert tilbud av trygghetsboliger, bofelleskap, leieboliger og tilpassede eksisterende boliger.

Videre understreket vi viktigheten av Bo trygt hjemme-reformen, økt finansiering av Eldreboligprogrammet, samt behovet for sterkere insentiver for kommuner og private. Vi etterlyste at eldre blir prioritert som gruppe i Husbankens oppdragsbrev fra regjeringen, og understreket at bostøtten for eldre har blitt betydelig svekket over tid.

Innspillsmøte om ny boligleielov

I desember deltok Pensjonistforbundet på et viktig innspillsmøte hos Kommunal- og distriktsdepartementet om forslagene i en offentlig utredning (NOU) om en ny boligleielov. Møtet ble ledet av statsråd Erling Sande (Sp), og samlet relevante aktører for å gi innspill til husleielovgivningen.

Pensjonistforbundet uttrykte bekymring for forslaget om å åpne for markedsjustering av husleie i kontraktsperioden. Dette kan skape stor uforutsigbarhet og økt økonomisk risiko for leietakere med lav inntekt, spesielt minstepensjonister. Vi pekte på behovet for å gjeninnføre tilskudd til utleieboliger, for å

støtte kommunene med å reise flere aldersvennlige utleieboliger. Vi sa at bostøtten også må styrkes kraftig for å kompensere for mulige husleieøkninger, og hindre at eldre presses ut av leieboligen eller blir avhengige av sosialhjelp.

Pensjonistforbundet løftet også frem Bo trygt hjemme-reformen og behovet for konkrete økonomiske virkemidler, som tilskudd til trygghetsboliger og livsløpsboliger, samt en dobling av investeringstilskuddet. Det kan både lette samfunnets omsorgsoppgaver og avhjelpe presset i bolig- og leiemarkedet. Pensjonistforbundet følger opp dette med et skriftlig høringsinnspill på nyåret.

Foredrag om Bo trygt hjemme

Det ble opprettet en Bo trygt hjemme-gruppe med tillitsvalgte, og det ble holdt sju foredrag om "Bo trygt hjemme"-reformen i fylkesforeninger og i enkelte SAKO-forbund. De gav en overordnet innføring i reformens ulike deler, og hvordan den skal legge til rette for at eldre kan bo trygt hjemme lengst mulig. Vi belyste også Pensjonistforbundets synspunkter på reformen, inkludert mangelen på tilstrekkelig finansiering og tilpasning av boliger for eldre.

Kronikk i Dagsavisen: Skal jeg bli fange i eget hjem?

I en kronikk publisert i Dagsavisen den 27. november, reflekterer Helga Hjetland, første nestleder i Pensjonistforbundet, over utfordringene mange eldre står overfor når helsen svikter og boligens egnethet blir avgjørende. Hun påpeker hvordan mange eldre opplever å bli "fanget" i uegnede boliger, noe som krever en offensiv satsing på boligpolitikk for eldre. Hjetland understreket behovet for konkrete tiltak og økte bevilgninger fra staten, gjennom Husbanken. Hun etterlyste bedre tilpassede finansieringsordninger og mer planlegging og veiledning fra kommunene om tilgjengelige støtteordninger.

Gangvennlige lokalsamfunn

Prosjektet har mottatt støtte fra Samferdselsdepartementet og Fagforbundet til å videreføre arbeidet for mer gangvennlige lokalsamfunn. Veilederen er distribuert til ca. 3000 mottakere; lag og foreninger, kommuner og eldreråd, samt på forespørsel. Vi har mottatt over hundre henvendelser som er fulgt opp per epost, brev, telefon og fysisk tilstedeværelse. Veilederen

Pensjonistforbundet arrangerte i april en samling for 25 kursholdere i prosjektet Trafikksikkerhet for eldre gående og syklende (TREFF). I forgrunnen prosjektleder Unni Olimb Norman.

ble i desember revidert og trykket i nytt opplag. Målet er å fortsette arbeidet med økt brukermedvirkning i lokale prosjekter også i 2025.

Vi er glade for å ha med flere lokale pensjonistforeninger og for samarbeid lokalt med kommuner. Pensjonistforbundet arbeider sammen med Statens vegvesens pensjonistforbund og Politiets pensjonistforbund i prosjektet.

Trafikksikkerhet for eldre gående og syklende

Pensjonistforbundets prosjekt «Trafikksikkerhet for eldre gående og syklende» (TREFF) er tiltak nummer 71 i Nasjonal plan for trafikksikkerhet på veg 2022 – 2025, og er et viktig bidrag til nullvisjonen, med særlig fokus på eldre. Pensjonistforbundet arrangerte i april en samling med erfaringsutveksling og faglig oppdatering for 25 kursholdere. Disse dekker hele landet, fra Finnmark i nord til Agder i sør. I 2024 ble det gjennomført over 100 temamøter med til sammen ca. 4 500 deltakere.

Per i dag er det spredt informasjon om TREFF til lokalforeninger i Pensjonistforbundet og til Statens vegvesens pensjonistforbund. Pensjonistforbundet har også formidlet informasjon til Fagforbundets pensjonister. Et innslag på NRK Vestfold og Telemark 8. februar, førte umiddelbart til flere bestillinger. Kursholderne melder om flere bestillinger på temamøter som ønskes avholdt også i 2025.

IKT Seniorer Agder

Hensikten med dette prosjektet er å øke digitale

ferdigheter og kunnskap om helseteknologi i Agder. Videre å binde kultur, helse og frivillighet tettere sammen. Prosjekteier er Grimstad kommune, og Pensjonistforbundet vært representert med en prosjektmedarbeider. Det er i 2024 arrangert fire inspirasjonsdager i ulike kommuner med foredrag, stands og folkeopplysning. Det er også arrangert en større digital erfaringssamling. Arendal arrangerte i oktober “Klassefesten”, hvor kommunens 78-åring ble invitert til en informativ festdag.

Seniorer for læringer - et mentortilbud

Vestfold fylkeskommune startet 1. august 2024 et pilotprosjekt og søkte om samarbeid med Pensjonistforbundet. Pensjonistforbundet har stått bak en søknad til DAM-stiftelsen, og har med det bidratt til å sikre prosjektet økonomisk fram til 31.12 2025. Pensjonistforbundet har både et sentralt og et lokalt medlem i styringsgruppen for prosjektet.

Hensikten med denne piloten er å koble seniorer, som jo kjennetegnes med erfaringer fra et langt arbeids- og samfunnsliv, med læringer som har som målsetting å fullføre et fagbrev innenfor et yrkesfag. I Vestfold fullfører over 80 % av ungdommene opplæringen. Men dessverre er det nærmere 200 ungdommer som avslutter utdanningen før tiden og blir stående utenfor arbeidslivet. For mange fører dette til utenforskap.

Seniorenes oppgave som mentor er å være en god samtalepartner og veileder, som kan gi sitt bidrag til at ungdommen kommer inn på rett spor både med fag og med livsmestring. Så langt er 12 mentorer rekruttert, som deltar på frivillig basis. Ca. 20 læringer har vært innom ordningen så langt. Målet er å utvide antall mentorer og læringer i prosjektperioden, og å oppnå mye erfaring som kan deles nasjonalt. Vestfold fylkeskommune har ansatt en pensjonist på pensjonistlønn til å lede prosjektet.

Høringer/ skriftlige innspill – kronologisk oversikt

Januar

01.01.24 Innspill til Meld. St. 5 (2023-2024) – En motstandsdyktig helseberedskap – Fra pandemi til krig i Europa

Vi skrev at helseberedskap var en viktig del av og

måtte ses i sammenheng med totalberedskapen, for eksempel tilgang på varer, vann, strøm og arbeidskraft. Vi støttet at Helse- og omsorgsdepartementet burde koordinere helsesektoren ved sektorovergripende kriser. Videre trakk vi fram at beredskapen burde økes og at dette var et nødvendig politisk valg basert på erfaringene fra pandemien. Vi nevnte spesielt manglende smittevern på sykehjem og helseinstitusjoner.

03.01.24 Innspill til tannhelseutvalget

Vårt mål er at tannhelse må sidestilles med andre helsetjenester, og inngå som en del av egenandelsordningen. Ny tannhelsereform må ha som mål å kunne iverksette konkrete tiltak i stortingsperioden. Det blir viktig å sikre en tannhelsemodell for framtida som bidrar til at alle kan ha en sunn munn- og tannhelse uavhengig av inntekt.

19.01.24 Samordningsfella og ny AFP i offentlig sektor. Innspill til Prop. 35 L og 37 L (2023-2024)

Pensjonistforbundet har lenge kjempet for å fjerne samordningsfellen, som rammer offentlig ansatte som velger å stå lenger i jobb. Regjeringens forslag løser bare problemet delvis, siden det kun gjelder årskullene 1954–1962, mens de som er hardest rammet (1944–1953) ikke får noen forbedring. Dette skaper en urimelig forskjellsbehandling. Vi mener at alle som er berørt av samordningsfellen må omfattes, og at pensjonssystemet må sikre en samlet pensjon på minst 66 prosent av sluttlønn.

Ny AFP i offentlig sektor

Den nye AFP-ordningen er en viktig del av pensjonssystemet, og Pensjonistforbundet reagerer sterkt på at store grupper av offentlig ansatte, særlig de med særaldersgrenser, kan miste AFP-retten. Dette vil skape store forskjeller og gjøre det mindre attraktivt å jobbe i disse yrkene. Vi krever at regelverket innrettes slik at flest mulig kvalifiserer for AFP, og at betinget tjenstepensjon beregnes på grunnlag av all inntekt fra 13 til 62 år, ikke bare fra 2020. Vi oppfordrer regjeringen og Stortinget til å sørge for et mer rettferdig pensjonssystem som sikrer en forutsigbar og verdig pensjon for alle offentlig ansatte, uavhengig av fødselsår og yrkesvalg.

19.01.24 – Høringsinnspill til Stortingsmelding 6, Et forbedret pensjonssystem med en styrket sosial profil

Pensjonistforbundet mener at flere av forslagene i Stortingsmelding 6 svekker den sosiale profilen i pensjonssystemet, i stedet for å styrke den. Det er uakseptabelt at minstepensjonene kun reguleres i takt med lønnsvekst før uttak, da dette skaper ulikhet mellom årskull og rammer eldre minstepensjonister. Minstepensjonen må løftes over fattigdomsgrensen, og ekstraordinære økninger er fortsatt nødvendige for å sikre en verdig pensjon.

Vi er sterkt imot økningen av aldersgrensen for ubetinget rett til pensjon, da dette vil ramme dem med lav opptjening hardest, og tvinge mange til å jobbe lenger enn de er i stand til. Videre mener vi at uføre må skjermes bedre for levealdersjusteringen, og at opptjeningsalderen for uføres pensjon må forlenges ytterligere for å sikre en rettferdig pensjonsopptjening.

Vi reagerer også på at etterlattepensjonen ikke videreføres, noe som særlig vil ramme kvinner. I tillegg er vi kritiske til at gjenlevendetillegget ikke lenger oppreguleres, og vi krever at dette justeres i takt med resten av pensjonen.

Samlet sett advarer vi mot at forslagene i meldingen vil føre til økt økonomisk usikkerhet for sårbare grupper av pensjonister. Vi forventer at regjeringen tar ansvar og sørger for et mer rettferdig og sosialt bærekraftig pensjonssystem.

26.01.24 Opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner

Lite fokus på eldre og konsekvenser av vold. Ut fra et eldreperspektiv er det skuffende lite som omhandler eldre risikoutsatte spesifikt. Vi mener det er gode grunner til å beskrive eldre utsatte spesielt, blant annet fordi mange eldre i høy alder er avhengig av omsorgsgiver, enten det er snakk om ansatte i helse- og omsorgstjenestene eller noen i nær relasjon. Denne avhengigheten øker risikoen for utsatthet og den øker også muligheten for at volden og overgrepene forblir skjult. En gruppe eldre som har økt risiko for å bli utsatt for vold og overgrep er personer med demens. Sykdommen kompliserer bildet og gjør det ekstra vanskelig å avdekke at noe foregår.

Februar

19.02.24 Innspill til stortingsmelding om akuttmedisinske tjenester

Det er behov for å øke førstehjelpskompetansen til den enkelte innbygger i hele landet, med

spesielt fokus på eldre. En sentralisering av livsviktige helsetilbud vil ha stor betydning for tryggheten og påvirke bosettingen i distrikts Norge. Pasienter over hele landet skal sikres nærhet og likeverdig tilbud innenfor akuttmedisinske tjenester. Flere fastleger og god samhandling mellom de akuttmedisinske tjenestene er viktig for at eldre skal kunne bli boende lengre hjemme.

April

02.04.24 Høring om endringer i Pasientreiseforskriften

Det viktigste er at Pasientreisen er faglig forsvarlig og ivaretar pasientens behov for transport og ikke tar unødvendig lang tid. Det er pasientens helsetilstand og ikke økonomiske hensyn som skal være avgjørende for valg og dekning av pasientreisen. Pasientreiseforskriften må ta hensyn til geografiske utfordringer og fylkesvise forhold. Pasienter over hele landet skal sikres en god pasientreise og slippe unødvendige utgifter i forbindelse med nødvendig helsehjelp.

09.04.24 Nasjonal helse og samhandlingsplan 2024 – 2027

Innføringen av Samhandlingsreformen og kommunal betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter i 2012, medførte kortere liggetid for eldre i sykehus og at kommuner måtte ta imot pasienter tidligere enn før. Det må bli slutt på å overføre flere oppgaver fra spesialisthelsetjenesten til kommunene, uten at det følger tilstrekkelige ressurser med. Med den demografiske utviklingen vi vil få framover, er det nødvendig med flere sykehussenger og sykehjemsplasser. Sykehusene bør utdanne og ansette flere geriatere og helsepersonell med geriatrikompetanse.

11.04.24 Høringsinnspill til Meld. St. 13 (2023–2024), Bustadmeldinga

Vi fokuserte på behovet for å styrke Husbankens rolle i å støtte kommunenes boligpolitikk, spesielt med tanke på aldersvennlige boliger. Vi understreket viktigheten av et robust eldreboligprogram som kan bidra til at eldre kan bo trygt hjemme lengst mulig, med nødvendig informasjon, finansiering, tilskudd og tilpassningstiltak. Videre fremhevet vi behovet for økt bostøtte til eldre, bedre tilrettelegging av startlån og en utvidet ordning for lån til boligkvalitet som inkluderer aldersvennlige oppgraderinger.

11.04.24 Bostøttealliansens høringsinnspill til Meld. St. 13 (2023–2024), Bustadmeldinga

Bostøttealliansen understreket behovet for en vesentlig styrking av bostøtteordningen. Alliansen påpekte at bostøtten ikke lenger fungerer effektivt som et boligsosialt virkemiddel grunnet manglende justering av satsene i forhold til pris- og inntektsutvikling. Vi etterlyste en grundig gjennomgang og tydeligere retningslinjer for å bedre støttenivået og forutsigbarheten for lavinntektsgrupper på boligmarkedet. Bostøttealliansen anbefalte en økning på minimum 1,1 milliarder kroner i den ordinære rammen for bostøtte, pluss inkludering av den midlertidige strømstøtten i den ordinære støtteberegningen, for å møte de økende behovene blant de mest sårbare husstandene.

Mai

27.05.24 Innspill til Postutvalget

Vi mente det burde utredes ytterligere om og i hvilken grad Posten kan tilby og utføre andre tjenester enn i dag. Vi skrev at Postutvalget burde knytte Postens rolle opp mot Bo trygt hjemme-reformen og målet om et aldersvennlig samfunn, fordi Posten er viktig for beredskap, inkludering, deltakelse og folkehelse.

September

13.09.24 Innspill til stortingsmelding for allmennlegetjenesten for fremtiden

Pensjonistforbundet har store forventninger til regjeringens planer for allmennlegetjeneste. Den sammensatte helsesituasjonen til mange eldre medfører at de trenger tett oppfølging knyttet til det å bo trygt lengre hjemme. Da er hjemmebe-søk, koordinering av tjenester og rehabilitering viktig. Det er viktig å utrede hvordan fastlegene kan bidra i større grad inn i dette arbeidet, samtidig som det er viktig å hensynta fastlegenes totale arbeidsbyrde. Modellen med primærhelseteam kan også være en mulig vei å gå.

24.09.24 Høringssvar NOU 2024:15 En bedre regulert drosjenæring

Vi støttet utvalgets anbefaling om ny § 9 b og justert § 9 a i yrkestransportloven, fordi det ga fylkeskommunene mulighet til å innføre driveplikt der det er nødvendig for å sikre et tilfredsstillende drosjetilbud gjennom kontraktsfestede krav til tilgjengelighet og kvalitet på drosjetjenester.

25.09.24 Endring i forskrift om samordning av alderspensjon

Pensjonistforbundet støtter forslaget om

årlig reberegning av samordningen av alderspensjon fra offentlig tjenstepensjon frem til 67 år, for personer som starter uttaket av offentlig tjenstepensjon før 67 år. Vi mener dette vil redusere avvik mellom foreløpig og faktisk samordning, og dermed minimere risikoen for tilbakebetalingskrav.

Videre mener vi at det ikke bør samordnes med pensjonsopptjening etter fylte 67 år, og viser til at gjeldende regler skaper urimelige forskjeller avhengig av fødselsdato. Vi foreslår en løsning der samordning kun skjer med pensjonsopptjening frem til måneden man fyller 67 år.

Når det gjelder samordningsfradrag ved endret sivilstand, mener vi at fradragene bør beregnes basert på garantipensjon etter ordinær sats, uavhengig av sivilstatus. Vi advarer mot at økte samordningsfradrag ved tap av ektefelle eller samboer undergraver intensjonen om å styrke økonomien til aleneboende pensjonister. Eventuelle ekstraordinære økninger i garantipensjon bør heller ikke samordnes bort.

Oktober

10.10.24 Innspill til Familie- og kulturkomiteen om statsbudsjettet for 2025

Vi var opptatt at frivillig sektor skal ha gode og forutsigbare rammebetingelser. Vi nevnte spesielt at regjeringen burde garantere full momskompensasjon hvert år, samt at frivilligsentralene burde styrkes. I tillegg nevnte vi at Den kulturelle spaserstokken burde ut av fylkeskommunens rammebevilgning og overflyttes til Kultur- og likestillingsdepartementet.

10.10.24 Innspill til Helse- og omsorgskomiteen om statsbudsjettet for 2025

Kommuneøkonomien må forsterkes og Husbanken må gis økte incentiver og virkemidler som treffer eldre, slik at de kan bli boende lengre hjemme.

For å ivareta de mest sårbare eldre, må rammen til investeringstilskudd til sykehjem og omsorgsboliger øke slik at det dekker flere nye plasser i sykehjem og heldøgns omsorgsboliger.

Vaksinasjonsprogram for voksne: Pensjonistforbundet støtter regjeringens forslag om å etablere et vaksinasjonsprogram for voksne og risikogruppene. Vi ber om at regjeringen fremme

en plan for utvidelse av vaksinasjonsprogrammet og at vaksinasjonen inngår i egenandelstaket

10.10.24 Innspill til Finanskomiteen om statsbudsjettet for 2025

Statsbudsjettet bør prioritere pensjonister med lave og middels inntekter, særlig i en tid med økte levekostnader. Det er rom for økt oljepengebruk innenfor handlingsregelen, som kan finansiere nødvendige velferdstiltak.

Kjøpekraft og minstepensjon:

Pensjonistenes kjøpekraft har falt over tid, og mange minstepensjonister lever under fattigdomsgrensen. Vi foreslår kronetillegg og en økning av minstepensjonen til fattigdomsgrensen, noe som vil koste 4 milliarder kroner.

Avgifter:

Positivt med redusert mva på kommunale avgifter. Redusert flypassasjeravgift på 600 millioner kr er en dårlig prioritering, bruk pengene på reduserte økonomiske forskjeller.

Formuesskatt:

1 av 3 pensjonister betaler formuesskatt, og det er en belastning for mange, da mye av formuen ligger i boligen og er ikke likvide midler. Formuesskatten treffer for mange. Vi foreslår et høyere bunnfradrag og at etterlatte beholder husholdningens tidligere bunnfradrag når ektefelle dør.

Fripoliser:

Dagens forvaltning av fripoliser gir pensjonister svekket kjøpekraft. Vi ber om tiltak som gir bedre oppregulering, for eksempel statlige garantier og mer langsiktig investering.

11.10.24 Innspill til Arbeids- og sosialkomiteen om statsbudsjettet for 2025

Skjermingstillegg for uføre:

Vi støtter regjeringens innføring av skjermingstillegg for uføre i årskullene 1954–1962, men mener de som allerede har fylt 67 år (1954–1957-kullene) må få etterbetalt tillegg for perioden de har gått glipp av.

Rettferdig inntektsutvikling:

Trygdeoppgjørene er usosiale, da de kun gir prosentvis vekst. Vi foreslår et kronetillegg for pensjonister med lave og middels inntekter, tilsvarende minst to tredeler av lavlønnstillegget i lønnsoppgjøret.

Minstepensjon og fattigdom:

78 % av enslige minstepensjonister lever under fattigdomsgrensen. Vi ber om en plan for årlig opptrapping av minstepensjonen til EUs fattigdomsgrense, med en økning på 10 000 kroner i 2025.

Etterlattepensjon og gjenlevendetillegg:

Gjenlevendetillegget for etterlatte pensjonister er fryst fra 2024, noe vi mener er en usosial innstramming som rammer enker. Vi krever årlig oppregulering og en ny etterlattepensjonsordning for pensjonister med nytt opptjeningsystem.

14.10.24 Rettslige rammer for samarbeid mellom helse og omsorgstjenesten og frivilligheten

Vi tror at gode rettslige rammer for samarbeid mellom helse- og omsorgstjeneste og frivilligheten vil kunne bidra til å rekruttere og beholde flere frivillige. Mange eldre bidrar med frivillig arbeid både i den organiserte og i den uorganiserte frivilligheten. Vi ønsker at det skal være trygt for eldre å ta imot frivillige i helse- og omsorgstjenesten. Det forutsetter at kommunene sørger for at frivillige og helsepersonell får nødvendig informasjon og opplæring i det å organisere frivillige. Virksomhetene må sørge for å ha en kontaktperson de frivillige kan henvende seg til for å få nødvendig informasjon og oppfølging

15.10.24. Bostøttealliansen innspill til Kommunal- og forvaltningskomiteens om statsbudsjettet for 2025

Regjeringen fjernet fra våren 2024 den ekstraordinære strømskotten. I Bostøttealliansens innspill om statsbudsjettet 2025 fokuserte vi på svekkelsen av bostøtteordningen og konsekvenser for sårbare grupper. Vi fremhevet behovet for en økning på 2,5 milliarder kroner i bostøtterammen, for å sikre bedre dekning av reelle boligutgifter og inntektsgrenser som når opp til EUs fattigdomsgrense. Dette tallet er i tråd med Husbankens egne beregninger. Videre ba vi om indeksering av støttesatsene, for å forbedre sikkerheten og forutsigbarheten for de som står i en vanskelig boligøkonomisk situasjon.

16.10.24 Innspill til Kommunal- og forvaltningskomiteen om statsbudsjettet for 2025

Vi krevde en økning i de frie inntektene til kommunene på 10. mrd. kroner, fordi regjeringens

forslag ikke kompenserte for sektorens økte kostnader. I verste fall ville det medføre et redusert tjenestetilbud. Vi trakk videre fram at Husbanken burde styrkes, særlig investeringstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser.

23.10.24 Innspill til transport- og kommunikasjonskomiteen om statsbudsjettet for 2025

Vi krevde mer til digital opplæring av eldre, samt en bedre koordinering av statens satsning på området. Vi ville at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementets tilskudd ble økt fra 8 til 20 millioner, samt departementet fikk det overordnede og koordinerende ansvaret for alle midler som brukes på digital opplæring.

Desember

10.12.24 Høring om regelverket om private garanterte pensjonsprodukter

Høring av en utredning som er gjennomført med forslag til endringer i regelverket for fripoliser. Pensjonistforbundet ber om at regelverket endres noe ulikt for livselskap og for pensjonskasser.

For livselskap mener vi bufferfondskontoen må utbetales i samme takt som utbetalingsene fra premiereserven. Frigjort buffer må utbetales direkte som kronebeløp, ikke gå til kjøp av ny livsvarig pensjon. Kjøp av ny livsvarig pensjon må bruke kontraktens avtalte grunnlagsrente. Gjenstående buffer når kunden dør må fordeles på bufferfond til øvrige fripoliser, etter samme regler som dødelighetsarv. Pensjonskasser må fortsatt kunne behandle bufferfondet som et felles bufferfond, slik kursreguleringsfondet tidligere er blitt behandlet. For pensjonskasser trenger det ikke være krav til nedtrapping av bufferfondet, forutsatt at ytelsene likevel blir oppregulert.

Øvrige forslag: Vi mener at alle livselskap må tilby fripolise med investeringsvalg (FMI). For FMI bør investeringsvalg være standardløsningen i utbetalingsfasen. Vi mener det bør tillates kunden å velge å redusere utbetalingstiden av fripolise innen kunden fyller 75 år. Små fripoliser, som uansett ikke vil gi livsvarig pensjon, bør tillates konvertert til innskuddspensjon, dersom kunden ønsker det.

5

Helse og omsorg

Det sentrale helseutvalget

Det sentrale helseutvalget er sentralstyrets rådgivende utvalg i saker av helse- og sosialpolitisk karakter og har arbeidet med et bredt spekter av saker. Utvalget har vært aktive premissleverandører i aktuelle høringer (se høringsoversikten), og har spesielt jobbet med Voksenvaksinasjonsprogrammet, tannhelse, rehabilitering og vold mot eldre i denne perioden, i tillegg til å styrke arbeidet i fylkeshelseutvalgene.

Utvalget har jevnlig dialog, avholder egne arbeidsmøter, og møter i sentralstyret ved behov. Saker diskuteres fortløpende, avhengig av tiden som er til rådighet. Helseutvalget er også involvert ved pressehenvendelser og medieutspill. De har i løpet av året svart ut flere saker som ble oversendt fra landsmøtet i 2023 og gitt vurderingene videre til sentralstyret. I løpet av året er det blitt utarbeidet nytt mandat for det sentrale helseutvalget og retningslinjer for fylkeshelseutvalgene.

Medlemmer i det sentrale helse- og sosialutvalget for perioden 2023 – 2026

Helse og sosialutvalget har fått forlenget sin periode ut 2023.

Faste medlemmer:

- Wenche K. Malmedal – leder (Trondheim)
- Sven Anders Haugtomt – nestleder (Hamar)
- Liv Arum (Oslo)
- Sigurd Sparr (Tromsø) fram til 21.05.24.
- Per Kristian Skorpen (Kristiansand) fra 21.05.24
- Rolf Martin Tande (Masfjorden) fra 21.05.24
- Annie Irene Vika, Fagforbundet (Sundebru)
- Tove Stangnes, Fagforbundet (Kongsvinger) fra 21.05.24
- Sekretær: Anne Hanshus (seniorrådgiver helse i Pensjonistforbundet)

Fra sentralstyret har følgende deltatt på helseutvalgets møter:

- Ragnhild M. Hagen (Oslo) fram til 21.05.24
- Bjørn Egeli (Søgne) fra 21.05.24

Saker i det sentrale helseutvalget

Utvalgets arbeid har i hovedsak tatt utgangspunkt i aktivitetsplan for 2024, samt saker som har dukket opp underveis i året. Noen av hovedsakene har vært:

1. *Retningslinjer for det sentrale helseutvalget og fylkenes helseutvalg*
Sentralstyret ba om en revidering av

retningslinjene for det sentrale helseutvalget og fylkenes helseutvalg. Det var ønskelig at retningslinjene skulle forenkles og tydeliggjøres. Etter noen runder i sentralstyret og landsstyret, ble mandat for sentralt helseutvalg og retningslinjer for fylkeshelseutvalgene endelig behandlet i sentralstyret 12.09.24, og lagt fram for landsstyret 4. og 5.12.24.

2. *Oppfølging av oversendte saker fra landsmøtet*
Helseutvalget har jobbet med følgende oversendte saker fra landsmøtet:

a) Forslag 143: «PF anmodes om å utarbeide forslag til forbedringer av dagens lovtekst for de aller svakeste eldre pleietrengende som har behov for 24 timers pleie og omsorg».

b) Forslag 197 – 202 (samleforslag 4g og 4h): «Screening for prostatakreft og brystkreft».

c) Forslag 211: «Fri frakt på medisiner».

d) Forslag 218: «PF skal arbeide for at oppsøkende virksomhet knyttet til omsorg og helse blir lovfestet i helse- og omsorgstjenesteloven».

Forslag a, b og d ble ferdig utredet innen årsskiftet og oversendt sentralstyret. Forslag c er noe forsinket.

3. *Vaksinasjonsprogram for voksne*

Det sentrale helseutvalg har brukt tid på å utrede spørsmålet om og behovet for et voksevakinasjonsprogram med spesiell oppmerksomhet på eldre.

Vi har sett på hvilke vaksiner som bør inngå i voksevakinasjonsprogrammet og hvordan dette bør innlemmes i det offentlige vaksinasjonsprogrammet.

Pensjonistforbundet ga innspill til Helse- og omsorgskomiteen den 15.10 vedrørende voksevakinasjonsprogrammet og helseutvalget har også oversendt utredningen til sentralstyret.

4. *Webinar om rehabilitering til eldre*

På bakgrunn av Riksrevisjonens kritiske rapport om rehabilitering, laget vi denne høsten et webinar, der ulike sider av det manglende rehabiliteringstilbudet til eldre ble belyst. Riksrevisjonen, politisk ledelse, og flere andre sentrale aktører deltok. Lenke til webinarer ble sendt ut til sentralstyret, landsstyret og lederne av helseutvalgene. Helseutvalget vil jobbe mer med dette temaet sammen med lokallagene og fylkesforeningene i 2025.

5. *Vold og overgrep mot eldre*

Helseutvalget har fulgt med på oppfølgingen av Stortingsvedtaket vedr. meldeplikten for vold og overgrep mot eldre. Vi har framsnakket TryggEst som en godt egnet modell for voksenvern, inkl. eldre. Helseutvalget vil jobbe mer med dette temaet sammen med lokallagene og fylkesforeningene i 2025.

6. *Kontakt med fylkeshelseutvalgene*

Det sentrale helseutvalget har hatt gjensidig informasjons- og erfaringsutveksling med fylkenes helseutvalg. Helseutvalget har, i samarbeid med fylkesforeningene, gitt verdifulle innspill i ulike høringer og saker vedrørende helse og sosiale forhold for eldre.

Det ble arrangert et Teamsmøte den 5.11 med følgende temaer:

- Arbeidet og utfordringer i fylkeshelseutvalgene
- Åpen diskusjon rundt forståelsen av det reviderte mandatet/retningslinjene
- Fylkenes helseutvalg ble invitert til å foreslå tema som vi bør samle oss om for 2025.

Høringer

Utvalget har levert innspill til høringer, enten med bidrag fra enkeltmedlemmer eller diskusjoner i hele utvalget. Eksempler på høringer som er behandlet:

- Opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner
- Innspill til stortingsmelding om akuttmedisinske tjenester
- Nasjonal Helse og samhandlingsplan 2024 - 2027

Leders vurdering av perioden

Det tok forholdsvis lang tid før nytt utvalg ble oppnevnt og første del av året bar preg av det. Vi kom imidlertid raskt i gang i det nye utvalget og har jobbet godt hele høsten med å levere på oppdrag fra landsmøtet, samt svare på høringer.

Utvalget fungerer godt med den sammensetningen det har nå. Samarbeidet mellom utvalget og sentralstyret ved representant Bjørn Egeli, samt at leder i utvalget møter i sentralstyret når helsesaker behandles, oppleves positivt.

Utvalgets medlemmer er aktive og bidrar til at vi kan levere notater og høringer av høy kvalitet.

Utvalget er sammensatt på en slik måte at vi dekker bredt innen både folkehelsearbeid, primærhelsetjeneste og spesialisthelsetjeneste.

6

Aktive eldre

Mange nye teknologiambassadører fikk opplæring i 2024.

Digital opplæring av eldre

Mulighetene for økonomisk støtte via tilskudd fra det offentlige ble kraftig redusert i 2024. Kommunene har fått et tydeligere ansvar for å søke midler via Digitaliseringsdirektoratet. Dette betyr at lokalforeningene i Pensjonistforbundet må påvirke egen kommune.

For 9. året på rad har Pensjonistforbundet drevet generell digital nybegynneropplæring av eldre. På søknad om 1,4 mill. fra Helsedirektoratets tilskuddsordning; «IKT-opplæring for å heve den digitale kompetansen blant eldre», mottok vi 655 000 kroner. Potten å søke på ble for dette året redusert fra 6,1 til 4.mill. kroner. Positivt svar på søknad ble mottatt midt i mars måned. Dette medførte en lang periode med mye usikkerhet og stopp i konkret planlegging og gjennomføring.

Midlene fra Helsedirektoratet er oppbrukt i sin helhet. Pensjonistforbundet bidrar med økonomisk egeninnsats, men også med et betydelig antall frivillige timer. Bygget på erfaring anslår vi antallet frivillige timer til 4 000.

Fordi Pensjonistforbundet kun mottok 47 prosent av søkte midler, har mange fått avslag på støtte og honorering. Alt materiell som lages i regi av prosjektet er tilgjengelig for alle. Og så langt det lar seg gjøre med små økonomiske midler, er dette også tilfellet med erfaring og pedagogisk metode.

Det er stor forskjell på fylkesleddenes deltakelse, og mye opplæring settes i gang på grunnlag av samarbeid mellom prosjektet sentralt og kursholder/lokalforening. Opplæringen påfører ikke fylkes- eller lokalforeningene kostnader.

Besøk på et visningssenter for teknologi inngår i opplæringen av nye teknologiambassadører i Pensjonistforbundet. Her fra Astri-X i Bærum.

Kursholdere

Kursholdergruppen har naturligvis vært i sterk bevegelse gjennom alle årene prosjektet har vart. Anslagsvis teller de i overkant av 200, hvis vi tar med alle gjennom flere år. I tillegg har vi skoleklasser, kommuner ved frivilligsentraler, servicetorg og bibliotek, og teknisk kyndige medlemmer av lokalforeninger. Det er også verd å merke seg senioruniversitet, studenter og noen frilansere/pedagoger som svært gode ressurser. Dette året har kursholdere mottatt mindre opplæring/oppfølgning enn tidligere på grunn av den dårlige økonomien.

Eldre lærer på ulikt vis

Forskningen viser at det ikke er ett fasitsvar, men noen elementer går igjen; praktisk trening, noen å spørre underveis og et sted å kunne stille spørsmål i etterkant av en opplæringssituasjon. Kvalifisert gjetting før endelig opptelling, og med underrapportering, tilsier at rundt 4 000 eldre har fått digital opplæring dette året.

Kursmaterieill

Å holde opplæringsmateriellet aktuelt og mest mulig feilfritt, har vært en viktig del av

prosjektets oppgaver. Dette året har det blitt lagt standardiserte pakker på bokmål og nynorsk med opplæringsmaterieill til bruk ved digital nybegynneropplæring i nettbutikken. Materiellet er ment å brukes i forbindelse med fysisk digital opplæringsaktivitet.

Ved god bruk av materiellet har vi opplevd mye positiv tilbakemelding.

Eldres digitale usikkerhet

Vi hører stadig mer og mer om svindel og svindel-forsøk. Hvordan skal vi gjenkjenne disse svindel-forsøkene? Og hvordan skal vi unngå å bli lurt? Temaet informasjonssikkerhet har blitt stadig viktigere gjennom de årene Pensjonistforbundet har drevet generell digital nybegynneropplæring. Eldre er en utsatt mottakergruppe for denne type kriminalitet. De kriminelle miljøene har blitt svært profesjonelle, og det kan være vanskelig å skjønne at det du tror er en henvendelse fra en kjent og trygg aktør, faktisk er en kriminell handling.

Foredrag om informasjonssikkerhet er etterspurt, og kun økonomien har satt

– 800 000 mennesker i Norge kan ikke enkelt skaffe seg en e-ID på det sikkerhetsnivået de har behov for. Det ønsker vi å gjøre noe med, sier Ole Petter Holen, daglig leder i Biofy AS (t.h.). Fra venstre er Pensjonistforbundets avdelingsleder for fag og politikk Merete J. Orholm, og Unn Johansen, prosjektleder for digitale verktøy.

begrensninger. At vi har fanget dette som et særdeles viktig tema i tiden, og delt erfaringer med andre miljøer, har medført deltakelse i to nye prosjekt som går dypere inn i tematikken; «Digital svindel» i regi av Norsk Regnesentral og «Biometriske løsninger» i regi av Biofy AS.

Digital svindel

Pensjonistforbundet har i samarbeid med Norsk regnesentral prosjektet «Hvordan påvirker lav digital kompetanse og negative digitale hendelser den mentale helsen til eldre?», som ble støttet av Stiftelsen Dam med 400 000 kroner i 2024, og skal gå til andre kvartal 2025. Prosjektet skal bidra til ny kunnskap om eldres frykt for svindel og deres digitale kompetanse. Kunnskapen vil kunne brukes til å peke på hva som kan redusere digital ekskludering av eldre.

Biometriske løsninger

Pensjonistforbundet er delaktig i et prosjekt sammen med Biofy AS, som har fått 5 millioner kroner i støtte fra Forskningsrådet for å utvikle biometriske innloggingsløsninger for sårbare grupper gjennom prosjektet IncluDe. Målet med prosjektet er å gjøre elektronisk ID mer inkluderende og brukervennlig for grupper som eldre, ikke-digitale personer og mennesker med funksjonshemninger.

«Smarttelefonen» - 22 600 700

Hjelpetelefonen har også dette året vært bemannet med to svært kompetente personer.

Åpningstiden har vært tre dager i uken fra 09.00 til 12.00. Antall henvendelser i 2024 var i overkant av 200, som er en nedgang fra året før. Tidsbruken per samtale varierer mye. Alle innringere får en løsning på sine spørsmål. De som benytter telefontjenesten gir gode tilbakemeldinger, og de ringer gjerne flere ganger. Telefonen har også vært en god hjelp for flere kursholdere, tillitsvalgte og fylkessekretærer. Mange, også i det offentlige ordskiftet, snakker om behovet for en nasjonal hjelpetelefon for digitale spørsmål som er gratis og åpen for alle eldre. Vi har jobbet kontinuerlig med å spre informasjon om telefonen. I og med at «Smarttelefonen» har en egen e-postadresse, har den også i 2024 blitt invitert inn i Teams-møter. Med andre ord, innringerne har blitt geleidet inn i et digitalt møte ved hjelp av denne hjelpetelefonen. På grunn av manglende offentlig finansiering av hjelpetelefonen vedtok landsstyret i budsjettarbeidet å legge ned tilbudet med virkning fra 2025.

Teknologiambassadørene - et eksempel på frivillighet

Teknologisk utvikling skjer raskt. Velferdsteknologi kan gjøre hverdagen for pasienter og pårørende tryggere og enklere. Pensjonistforbundet mener at innbyggere må få tilbud om gode tjenester uavhengig hvor du bor i landet. Derfor jobber vi for å være oppdatert på utviklingen rundt i det ganske land, både for å videreformidle kunnskap, men også for å kunne påvirke utviklingen.

Pensjonistforbundets konsept med teknologiambassadører er nå kjent for de fleste i organisasjonen – og for mange utenfor. Våre frivillige ambassadører informerer lokalt om hvilke hjelpemidler som finnes, og mange holder også kurs på digitale flater.

I 2024 arrangerte Pensjonistforbundet to kurs for 40 nye teknologiambassadører, som inngår i vår store base med frivillige over hele landet. Vi har som mål å rekruttere flere frivillige med minoritetsbakgrunn, og i den anledning arrangerte vi et seminar i Drammen med 40 deltakere.

Hvorfor er det viktig å være litt digital?

Det handler om å kunne være sjef i eget liv. En god del informasjon og hjelp relatert til egen helse finnes på nettet. Vi ønsker å bidra til at flere blir motiverte til å lære seg enkle digitale løsninger; Å laste ned 113-appen gir trygghet og

kan redde liv. Å kunne bruke Helse Norge gjør det enklere å kommunisere med fastlegen. Å treffe venner på nettet bidrar til mindre ensomhet.

Digital hjemmeoppfølging

I 2024 har vi hatt ekstra fokus på digital hjemmeoppfølging (DHO), som kort oppsummert innebærer bruk av nettbrett til behandling og jevnlig målinger hjemme i egen stue. Helsetjenesten har ansvaret for utredning, opplæring og individtilpasset oppfølging.

Jevnlige målinger gir mulighet til å følge med på brukerens normalsituasjon, noe som gir trygghet for den enkelte bruker/pårørende, og sikrer at tiltak gjøres raskere ved avvik. For mange er det også en fordel å slippe å reise til lege eller sykehus. DHO avhjelper også til en viss grad helsetjenesten.

Pensjonistforbundets teknologiambassadører deltar i noen kommunale innføringsprosjekt for DHO, og prosjektleder deltar i det nasjonale forskernettverket. I 2024 opprettet vi et samarbeid med Oslo kommune om å spre informasjon om mulighetene som DHO gir. 8 av 15 bydeler har så langt tatt teknologien i bruk, og målet med samarbeidet er å bidra til innføring ved at brukerne etterspør teknologien. Sammen med

Oslo kommune har vi hatt informasjonsmøter for pensjonister fra Fagforbundet og Posten, samt laget en informasjonsfilm som er tilgjengelig på vår hjemmeside.

Andre aktiviteter

I 2024 samarbeidet vi med Norske Kvinners Sanitetsforening om tre felles trygghetstreff i Trøndelag, med tematikken brannberedskap og trygghet i hjemmet. Vi har ellers takket ja til henvendelser fra kommuner og andre om å delta i prosjekter med brukerstemmen og med informasjon om velferdsteknologi. Ikke minst har teknologiambassadørene invitert seg selv inn i møter i pensjonistforeninger i og utenfor egen organisasjon.

Pensjonistforbundet ser med begeistring - og bekymring - på spredning av Kunstig intelligens (KI). Det er ingen tvil om at KI skaper store muligheter for bedre og raskere helsetjenester, blant annet på billediagnostikk. Men det er også mange farer for å bli svindlet, kanskje spesielt for eldre. I 2024 la vi derfor grunnlaget til et prosjekt vi kaller Trygg hverdag med kunstig intelligens. Dette har vi søkt på midler til fra Helsedirektoratet.

Kristin Mehre, konsulent i Pensjonistforbundet, (t.h.) sammen med Nina Johansen og Marie Engen fra Drammen kommune, viser fram teknologi som bidrar til mestring og trygghet for innbyggerne. .

7

Tall

Pensjonistforbundet i tall

718 lokalforeninger

Pensjonistforbundet er bygget opp rundt lokale foreninger som er tilsluttet forbundet sentralt. De fleste lokalforeninger er geografiske foreninger. Det kan være flere lokallag innen en kommune. Noen lokalforeninger er dannet i bedrifter og på arbeidsplasser, og noen har sitt utspring fra fagforeninger. Alle foreninger er tilknyttet en fylkesforening.

Medlemmer i en lokalforening får tilbud om diverse aktiviteter fra sin lokalforening, som for eksempel møter med faglig og sosialt innhold, reiser og utflukter o.l.

Kollektive medlemmer

Kollektive medlemmer har betalt den sentrale delen av kontingenten via sin kontingent til den kollektivt tilmeldte organisasjonen. Den kollektivt tilmeldte organisasjonen sørger for at den sentrale kontingenten til Pensjonistforbundet betales. Dersom et kollektivt tilmeldt medlem ønsker å melde seg inn i en lokalforening, skal vedkommende betale den lokale- og fylkesvise kontingenten. Det er ni forbund som er kollektivt tilsluttet Pensjonistforbundet.

Direktemedlemmer

Enkeltpersoner kan melde seg direkte inn i Pensjonistforbundet sentralt. Pr 31.12.2023 hadde vi 9189 direktemedlemmer. Direktemedlemmene har ingen tilknytning til en lokalforening, men blir overført til det fylket de tilhører etter at de har betalt medlemskontingenten.

Nye lokalforeninger i 2024

- Pensjonistforbundet Karmøy
- Pensjonistforbundet Vindafjord
- Pensjonistforbundet Asker

Medlemsfordeler

I mai 2024 ble det ansatt egen person som skal ha ansvar for medlemsfordeler. Arbeidet med utvikling av disse er dermed satt i system, noe som på sikt bør føre til flere medlemmer og økt bruk av fordelene. Alle eksisterende samarbeidsavtaler er gjennomgått og kvalitetssikret. Det er utarbeidet ny standard kontrakt, for å sørge for felles forpliktelser og

Medlemstall pr. 31.12.2024

Fagforbundet	137 113
Forbundet Styrke	13 443
Postens Pensjonistforbund	1 461
Yrkestrafikkforbundet (YTF)	1374
Norsk Fysioterapeutforbund (NFF)	816
Mesta Pensjonistforening	174
APF (Norges Bank)	119
Kystverkets Pensjonistforening	97
Store Norske pensjonistforening	54
Sum kollektive medlemmer	154 651
Sum enkeltmedlemmer	99 932
Totalt antall medlemmer	254 583

kontinuerlig samarbeid mellom partene. De fleste avtaler er reforhandlet, og noen er sagt opp.

Videre er det utarbeidet ny strategi for perioden 2024 – 2026. Strategien tar i betraktning funn i medlemsundersøkelsene som ble gjennomført blant medlemmer og ikke-medlemmer april 2024. Målet er at medlemsfordelene både skal bidra til å beholde eksisterende medlemmer, og verve nye. Avtalene skal være relevante og gi en reell økonomisk besparelse. Vi skal tilstrebe å være mest mulig landsdekkende.

Nye avtaler i 2024:

- iSteady – online interaktiv styrke og balansetrening utviklet av fysioterapeuter
- Filmweb – rabatt på medlemskap i Kinoklubben, samt rabatt på kinogavekort
- Mobile Oslo AS – rabatt på Opel og Citroën (sender biler over hele landet)
- Ringstad Resort – rabatt på hotell i Vesterålen
- Fotefar – rabatt på temareiser
- Springtime – rabatt på treningsreiser for seniorer, samt vandringstur i Davos.

I tillegg er følgende avtaler videreutviklet:

- Dag Aasbø Travel – utvidet med rabatt på reiser fra flere byer i Norge
- Hadeland Glassverk – utviklet opplevelsestilbud med rabatt for medlemmer

Følgende medlemsfordeler var gyldige per 31.12.2024:

- **Apollo**
- **Boreal Travel (Hurtigruten og Havila)**
- **Dag Aasbø Travel**
- **DFDS, danskebåten**
- **Extra Optical – briller på nett**
- **Fasadeprodukter**
- **Filmweb Kinogavekort**
- **Filmweb Kinoklubben**
- **Flexistore**
- **Fotefar Temareiser**
- **Hadeland Glassverk**
- **Ishavskraft**
- **Isfritt**
- **ISteady – online trening**
- **Kolbotn advokatfelleskap**
- **Mobile Oslo – Ford og Citroën**
- **My Cruise**
- **Redningsselskapet – redningsvest**
- **Ringstad Resort**
- **SeniorUni – foredrag på nett**
- **Solgården**
- **Springtime senior treningsreiser**
- **Talkmore fra Telenor**
- **Thon hotels**
- **Thorbjørnrud hotels**
- **Toyota og Lexus**
- **Trygg Partner AS – hjertestarter og førstehjelpsutstyr**
- **Vacanza In**
- **Velferdsbutikken fra Hjelpemiddelpartner**

8

Vedlegg

Vedleggsoversikt

Protokoll fra drøftingsmøtene mellom regjeringen og pensjonistenes
og arbeidstakernes organisasjoner om statsbudsjettet for 2024

60

Protokoll fra drøftingsmøtene mellom regjeringen og pensjonistenes og arbeidstakernes organisasjoner 26. september og 19. desember 2023, samt 23. april og 11. juni 2024 om statsbudsjettet for 2025 når det gjelder saker av betydning for pensjonister

I henhold til «Avtale mellom regjeringen og pensjonistenes og arbeidstakernes organisasjoner om statsbudsjettet når det gjelder saker av betydning for pensjonister» av 20. juni 2022 ble det holdt møter 26. september og 19. desember 2023, samt 23. april og 11. juni 2024 om krav til statsbudsjettet for 2025 for pensjonister.

Møtene ble ledet av Arbeids- og inkluderingsministeren.

Følgende var til stede på ett eller flere av møtene:

Pensjonistforbundet:

Arne Halaas, Bjørg-Karin Bjåland Buttedahl, Ragnhild Nestaas Dahl, Trond Nedrebø, Sindre Farstad, Kjellaug Jota, Michael John Tung, Bjørg Vatnedalen, Finn Egil Elster, Jan Davidsen, Helga Hjetland, Bjørn Egeli, Gerd Eva Volden, Jørund Hassel, Kjell Engebretsen, Tove B. Tidemann Andreassen, Inger Marie Stokker, Berly Lund Grønning, Knut Trond Knudsen, Eyvind Frilseth, Anne Sørli Johansen, Kjell Bjørvig, Gro Stadnes, Solveig Jenssveen, Øystein Nesje, Jan Bekkevold, Merete Orholm, Dyre Røseth, Tone Stidahl.

Senior Norge:

Jon Rogstad og Stig Klingstedt

Forsvarets seniorforbund:

Per Anders Volden og Jan Erik Thoresen

Landsforbundet for offentlige pensjonister:

Rannveig Bærheim, Wenche Sandlie og Rannveig Bærheim

LO:

Øystein Nilsen og Julie Lødrup

YS:

Merete Onshus

Akademikerne:

Nina Sverdrup Svendsen

Unio:

Erik Orskaug, Endre Lien og Fredrik Haugen

Helse- og omsorgsdepartementet:

Statssekretær Ellen Moen Rønning-Arnesen, statssekretær Karl Kristian Bekeng og Ingunn Johannessen, Kommune- og sosialdepartementet

Kommunal- og distriktsdepartementet

Statssekretær Gunn Karin Gjøl, statssekretær Ole Gustav Narud, statssekretær Nancy Charlotte Porsanger Anti, Åshild Wiik og Sofie Kvalsund-Grødahl, Administrasjonsdepartementet og Ingebjørg Fiskum, Bolig- og bygningsdepartementet.

Finansdepartementet:

Erlend Estenstad, Skatteøkonomisk departement og Kaja Dørum Haug, Finansdepartementet

Kunnskapsdepartementet:

Lea Fuglestad og Synøve Almås, Avdeling for fellestjenester og strategiske satsingsområder

Kultur- og likestillingsdepartementet:

Hilde Jæger, Avdeling for sivilsamfunn og idrett

Arbeids- og inkluderingsdepartementet:

Arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen, Arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna, statssekretær Tomas Norvoll, statssekretær Ellen Bakken, politisk rådgiver Kristoffer André Hansen, Maren Langvik Eilertsen, Bjørn Bogstad og Tone Maanum Ruud, Pensjonsdepartementet

Møtet 26. september 2023

1. Innledning ved arbeids- og inkluderingsministeren

Arbeids- og inkluderingsministeren ønsket velkommen til møtet.

Statsråden viste til at dette er det andre statsbudsjettet hvor den nye ordningen med fire møter mellom regjeringen og pensjonist- og arbeidstakerorganisasjonene om statsbudsjettet for kommende år får full effekt.

Statsbudsjettet for 2025 blir et stramt budsjett. Krigen i Ukraina gjør at regjeringen framover må prioritere sikkerhet og beredskap. Det vil også måtte brukes mye penger på bistand til Ukraina. I tillegg til dette øker folketrygdens utgifter med mange titalls milliarder per år som følge av eldrebølgen. Samtidig er innfasingen av oljeinntekter i hovedsak bak oss.

Statsråden påpekte at det er sannsynlig at statsbudsjettet også i 2025 og de kommende årene vil bli stramt, og det vil i liten grad være mulig å øke utgiftene på ett område uten å måtte stramme inn på andre områder. Statsråden påpekte at det derfor viktig å ha realistiske forventninger om hva man kan få gjennomslag for i forbindelse med det enkelte års budsjett.

Statsråden understreket samtidig at regjeringen er opptatt av at pensjonistene skal være med å utforme eldrepolitikken. Det er på den måten eldrepolitikken kan utformes på en best mulig måte.

Mange av kravene pensjonist- og arbeidstakerorganisasjonene spilte inn til 2024-budsjettet, er på områder der regjeringen har høye ambisjoner og der det er satt i gang arbeid som vil kunne ta opp mange av de forholdene organisasjonene er opptatt av. De aktuelle pågående prosjektene hører inn under Arbeids- og inkluderingsdepartementet, men også Helse- og omsorgsdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet.

2. Pågående arbeid i Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet som er relevante for organisasjonenes krav til statsbudsjettet

2.1. Arbeids- og inkluderingsdepartementet

For Arbeids- og inkluderingsdepartementets del viste statsråden til det pågående arbeidet med å følge opp pensjonsutvalgets rapport. Meldingen vil etter planen fremmes i Stortingets høstsesjon.

Statsråden framholdt videre at i forlengelse av at Stortinget har vedtatt endringer i arbeidsmiljøloven for å styrke retten til heltid, har regjeringen bevilget 15 mill. kroner i 2023 til en heltidspott med søkbare midler til gjennomføring av forsøksprosjekter for redusert bruk av deltid og økt bruk av heltid. Regjeringen ønsker også å føre potten videre i 2024 og 2025.

2.2. Helse- og omsorgsdepartementet

Statssekretær Ellen Moen Rønning-Arnesen fra Helse- og omsorgsdepartementet viste til at regjeringen la fram en ny opptrappingsplan for psykisk helse og Bo trygt hjemme-reformen 3 like før sommeren. Opptrappingsplanen har et tidsperspektiv på 10 år og regjeringen foreslår å øke bevilgningene til feltet med minst 3 mrd. kroner i planperioden. Målet er at flere skal oppleve god psykisk helse og livskvalitet, og at de som har psykiske helseplager skal få god og lett tilgjengelig hjelp. Planen gjelder hele livsløpet for hele befolkningen og inkluderer også den eldre delen av befolkningen. Bo trygt hjemme-reformen er kjent fra tidligere møter, og statssekretæren benyttet anledningen til å takke for gode innspill til arbeidet. Meldingene er foreløpig ikke behandlet i Stortinget.

HOD vil om kort tid sende ut invitasjoner til en oppstartskonferanse, for å bidra til å gjøre innholdet i de to meldingene, samt Folkehelsemeldingen, kjent. Dette er tre meldinger som henger sammen og hvor oppfølgingen starter i 2024. Målet med konferansen er å skape gode overganger og å bygge videre på tidligere satsinger. Tidspunktet for konferansen er 30. november og organisasjonene ble oppfordret til å merke seg datoen.

2.3. Kommunal- og distriktsdepartementet

Statssekretær Gjøl viste i sitt innlegg til at det på departementets område pågår arbeid på flere områder som er relevante for pensjonistene, blant annet på bolig, digital kompetanse og tillitsreformen.

På boligområdet viste Gjøl blant annet til endringer knyttet til bostøtten. Siden desember 2021 har bostøtten vært midlertidig endret slik at flere grupper får støtte i en trang økonomisk tid. Siden 2021 har bostøttemottakerne også i perioder fått ekstra utbetalinger for å dekke høye strømregninger.

Det har vært en økning på ca. 23 000 bostøttemottakere, og rundt 46 000 mottakere har fått mer utbetalt. Ifm. revidert budsjett ble det midlertidige regelverket forlenget ut 2023, og det ble vedtatt ekstra strømsstøtte også i november, desember og januar. Det ble også besluttet å skjerme etterbetalinger for trygdeoppgjøret. Gjøl pekte også på at Husbankens låneramme ble økt med 3 mrd. kroner i RNB, og minnet om at kommunene kan tildele startlån til eldre som bor i en uegnet bolig. Videre viste hun til at det i de nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging, uttrykkes en forventning fra regjeringen om at det skal legges til rette for at de som ønsker det skal kunne bo hjemme.

Handlingsplan for auka inkludering i eit digitalt samfunn ble lagt fram før sommeren, og flere av pensjonistorganisasjonene kom med innspill. Handlingsplanen har 32 konkrete tiltak, der ett av dem er å etablere et samarbeidsforum med oppstart i desember 2023, der pensjonistorganisasjonene vil bli inviterte.

Tillitsreformen gjelder hele offentlig sektor, og har som mål å gi innbyggere bedre velferdstilbud og bedre tjenester til rett tid. Reformen er nå inne i en ny fase der konkrete tiltak skal utvikles og settes i gang. Frikommuneforsøket er en del av reformen, og KDD har mottatt 84 søknader som skal vurderes i tiden fremover. Departementet jobber med en plan for det videre arbeidet med reformen, og statssekretæren oppfordret organisasjonene til å komme med innspill.

2.4. Organisasjonenes kommentarer

Pensjonistforbundet fastslo at det er viktig å håndtere et samfunn med økende forskjeller, der pensjonister står i matkø hos Frelsesarmeen. Pensjonistforbundet forventer at regjeringen tar grep i budsjettet for å minske forskjeller, og at de lavere og midlere pensjoner må løftes til de overstiger lavinntektsgrensen. Pensjonistforbundet viste til at for å sikre bedre håndtering av kriser, slik som coronapandemien bør offentlig sektor bygges opp.

Pensjonistforbundet understreket at Pensjonistforbundet bidrar i det forebyggende folkehelsearbeidet blant pensjonister, med sine 255 000 medlemmer og 750 lokallforeninger. Men det kan ikke være slik at det er frivillige organisasjoner og medlemmenes kontingent som skal bekoste det som skal til for å gjennomføre store reformer, basert på egeninnsats og frivillighet. Det må følge midler med Bo trygt hjemme-reformen om den skal bli en realitet og ikke bare være velmente ord.

Forsvarets seniorforbund, Landsforbundet for offentlige pensjonister, Senior Norge, LO, YS, Akademikerne og Unio hadde ingen kommentarer.

3. Om pensjonistenes levekårssituasjon

Statsråden takket for redegjørelsen fra statssekretærene Rønning-Arnesen og Gjøl og for innspillene som kom fra organisasjonene.

Statsråden viste til at det i avtalen som ble inngått 20. juni d.å., er nedfelt at i oppstartsmøtet om et nytt statsbudsjett skal det gis en redegjørelse om levekårssituasjonen blant pensjonistene.

Maren Langvik Eilertsen i Pensjonsavdelingen i AID redegjorde for levekårssituasjonen blant pensjonistene.

Statsråden takket Maren Langvik Eilertsen.

Redegjørelsen vedlegges protokollen.

3.1. Organisasjonenes kommentarer

Pensjonistforbundet ba om å være representert i offentlige utvalg som angår pensjonisters økonomiske forhold. Forbundet viste til at det bør gjøres grep ikke bare for de med de laveste inntektene, men også de med de middels lave inntekter. Forbundet viste til at det i snitt har vært en nedgang i kjøpekraften for pensjonistene på 0,3 prosent per år de siste 10 årene. Pensjonistforbundet uttrykte bekymring for at det stadig er økende gjeld blant pensjonistene. Forbundet viste til at de har utarbeidet en egen rapport, «Pensjonisters levekår 2023». Rapporten ble overlevert statsråden etter møtet.

Landsforbundet for offentlige pensjonister uttrykte bekymring for enslige husholdninger.

Senior Norge framholdt kvinner over 80 år som særlig utsatte.

Forsvarets seniorforbund, LO, YS, Akademikerne og Unio hadde ingen kommentarer.

4. Evaluering av ordningen med fire møter etter første år

Statsråden viste til at budsjettet er det første statsbudsjettet hvor den nye ordningen med fire årlige møter mellom regjeringen og pensjonist- og arbeidstakerorganisasjonene, har fått full effekt.

Gjennom ordningen, som er nedfelt i avtalen av 20. juni 2022, har pensjonistorganisasjonene utvilsomt fått en klar og tydelig stemme i rommet der landets budsjett blir lagt.

Statsråden informerte om at kravene organisasjonene sender inn sammenfattes i et notat til regjeringen. Dette gir et godt grunnlag for å løfte dialogen videre.

Statsråden påpekte at ingen andre samfunnsgrupper blir hørt på denne måten i regjeringens budsjettforhandlinger.

Statsråden understreket at det må være et mål med møtene at alle parter får best mulig utbytte av dem. Derfor er det viktig med en god og åpen dialog om møtene, deres innhold og forslag til justeringer/forbedringer.

Statsråden ba om tilbakemelding fra organisasjonene på hva de mener fungerer godt, mindre godt og hvordan møtene kan forbedres.

Statsråden ga ordet til Pensjonistforbundet (på vegne av SAKO-samarbeidet). Deretter fulgte Senior Norge, Forsvarets seniorforbund, LOP, LO og Unio, YS og Akademikerne.

4.1. Organisasjonenes kommentarer

Pensjonistforbundet viste til at de vil overlevere et notat som utdyper hvordan møtenes form og innhold kan forbedres. Den avgjørende prøven vil være når 2024-budsjettet blir lagt frem, og om noen av tingene de har tatt opp gjenspeiles i budsjettet. *Pensjonistforbundet* etterlyste en pott med midler – for eksempel 100 millioner kroner – til eldrepolitiske saker, der organisasjonene kan påvirke fordelingen av midlene. Det ville gi «forhandlingsretten» et innhold og kunne være et egnet tema på et av de fire møtene.

Pensjonistforbundet uttrykte tilfredshet med at det stiller representanter fra de andre departementene, da det er viktig at disse også har et eierforhold til møtene. Forbundet ønsker seg en strammere dagsorden med mulighet for å fordype seg i enkelttemaer, og hvor man anpasser tiden i forhold til tematikken.

Agendaen må være kjent i god tid før møtet, samt at organisasjonene får komme med innspill til agendaen for hvert møte.

Senior Norge ønsket også mulighet for å fordype seg i enkelttemaer slik som digitalt utenforskap og boforhold.

Senior Norge var ellers godt fornøyd med å få møte regjeringen, men ønsker å bidra mer og gi innspill på utvalgte saker. Møtetid og tiden til å forberede seg til møtene ble av og til opplevd som knapp.

Forsvarets seniorforbund var fornøyd med utvidelsen til fire møter og mener ordningen begynner å få en god form. Forbundet viste til at det er fint å få faktaorienteringer før det utformes krav. *Forsvarets seniorforbund* ønsket også mer tid, og foreslår at det er en faktor som kan vurderes.

Landsforbundet for offentlige pensjonister mente fire møter var et bra utgangspunkt. Møtene kan gjerne ha varierende lengde, slik at man av og til går i dybden på enkelte saker, slik som kommuneøkonomi, boligpolitikk. Møtene må gjerne inkludere flere departementer. Forbundet viste til viktigheten av at pensjonistene får komme med innspill på et tidlig tidspunkt i reformprosesser.

LO, YS, Akademikerne og Unio: Viste til at det er bra at ulike departementer stiller i møtene. Tidsrammen kan tilpasses hvert enkelt møtes agenda. Agendaen bør sendes ut tidligere. Å ha temaer på møtene kan øke nytteverdien.

5. Avslutning ved statsråden

Statsråden takket for gode innspill, kommentarer og refleksjoner.

Statsråden understreket at i tillegg til AID HOD og KDD er ytterligere tre departementer, herunder FIN, vanligvis representert på embetsmannsnivå i møtene. Videre viste statsråden til at regjeringen er åpen for innspill på tema til møtene, og at det bare er å sende inn disse. Når det gjelder tidsrammen for møtene vil regjeringen forsøke å tilpasse denne i større grad.

Arbeids- og inkluderingsministeren takket for møtet, og ønsket velkommen til neste møte om statsbudsjettet 2024, 12. desember d.å. Samtidig understreket hun viktigheten av å holde kontakten, både formelt og uformelt, med tanke på å finne en så god form på de fire møtene om statsbudsjettet som mulig, slik at regjeringen får gode innspill til utformingen av sin eldrepolitikk.

Liste over aktuelle dokumenter:

[Arbeid, pensjon og inntekt i den eldre befolkningen - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

Møte 19. desember 2023¹

1. Innledning ved arbeids- og inkluderingsministeren

Arbeids- og inkluderingsministeren ønsket velkommen til det andre møtet om statsbudsjettet 2024 når det gjelder saker av betydning for pensjonister.

2. Organisasjonene gjennomgikk sine krav

Pensjonistforbundet og SAKO

Pensjonistforbundet, ved Jan Davidsen, viste til innsendte innspill og forbundets fem overordnede krav. Deretter ga han konkrete eksempler på tiltak Pensjonistforbundet mener er nødvendige for å imøtekomme hvert krav.

Bedre økonomiske levekår og redusert ulikhet

Reell forhandlingsrett i trygdeoppgjøret, øke minstepensjon og garantipensjon over EU60, bruke handlingsrommet til rettferdig fordeling (innenfor handlingsregelen), gjeninnføre regulering av gjenlevendetillegget til etterlatte alderspensjonister, gjeninnføre etterlattepensjon, kompensere uføre fullt ut for levealdersjusteringen, styrket rett til sykepenges etter 67 år, rette opp samordningsfellen for alle, og øke bostøtten og tilpasse den til faktiske bokostnader.

Økt kvalitet og kapasitet i helse- og omsorgssektoren

Styrke kommuneøkonomien, flere heldøgns omsorgsplasser, nye arbeids- og omorganiseringsformer i kommunenes helse- og omsorgstjenester, styrke bevilgningen til TØRN, flere fastleger, tannhelse omfattes av egenandelsordningen, økte bevilgninger til sykehusene, samt å gjøre rett til BPA og tilskudd til særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester uavhengig av alder.

Flere aldersvennlige boliger

Bruke Husbanken mer aktivt gjennom å gjøre eldre til en prioritert målgruppe, ta en større andel av kostnader og risiko i sine låneordninger og bruke tilskudd mer, evaluere og styrke nåværende tilskudd og lån, etablere nye, sterke og målrettede virkemidler, gjeninnføre heistilskuddet, og støtte kommunene med data, analyser og råd om kartlegging og planlegging av boliger for eldre.

¹ Ny møtedato ref. brev 21. november 2023

Økt deltakelse og aktivitet

Bekjempe digitalt utenforskap gjennom opplæring, styrke frivilligheten, gi eldrerådene bedre opplæring, forbedre eldres kulturtilbud, og satse mer på forebyggende helsetiltak og tiltak mot vold.

Pott til eldrepolitiske tiltak

Innfør en pott på 100 mill. kroner til eldrepolitiske tiltak, og bruk ett møte (av de fire avtalte møtene) til forhandlinger med organisasjonene om denne.

Senior Norge.

Senior Norge, ved Jon Rogstad, viste til innsendte innspill. Senior Norge trakk fram to saker som var særlig viktig for dem:

Kommuneøkonomi

Konseptet «Bo hjemme så lenge du vil – og kan» vil lett kunne utvikle seg til å bli et høvelige spareprogram i kommunene. Ikke for at kommunene ønsker å redusere sine kapasiteter innen helse og omsorgstjenester – men fordi de må spare inn på innsatsen på grunn av svak økonomi.

Senior Norge understreket i sitt innlegg at skal kommuneøkonomien dekke alle framtidige lovpålagte oppgaver, må kommunenes økonomi tilpasses behovene som forventes. Kommunene må med andre ord sikres et økonomisk grunnlag for helse og omsorgstjenester som er tilpasset behovene i hver enkelt kommune (statistikk og tilegnelige data).

I livets avslutning blir de eldre ikke mindre avhengige av sykehjemmene enn det de er i dag. Senior Norge mente at dagens reduksjoner i antall sykehjemsplasser derfor må stanses, og at dekningsgraden må sikres på dagens nivå også i 2025.

Kvalitetssikring av helse- og omsorgstjenester

Senior Norge ser at regjeringen ikke bare kan betale seg ut av økende behov for offentlige kommunale omsorgstjenester. Kommunenes faglige forutsetninger til å forvalte sine forpliktelser er svært varierende. For å sikre en akseptabel gjennomgående standard innen våre nasjonale helse og omsorgstjenester, mener Senior Norge at det må etableres overordnet kvalitetskontroll av disse tjenestene. Kommunenes egen internrevisjon/kontroll av tjenester og virksomhet er viktig, men det vil ikke på landbasis kunne redusere de mange ulikheter i offentlige tjenester/ytelser som oppleves på dette nivået.

Statsforvalter må derfor tillegges ansvaret for kvalitetskontroll med kommunenes omsorgstjenester. Statsforvalters kapasiteter til vurdering av kommunal eldreomsorg må imidlertid ikke begrenses til kun å påpeke mangler, men den må også kunne yte veiledning og støtte til forbedringer der dette er nødvendig. Etterutdanning av ufaglærte innen helsefagene bør også tillegges statsforvalterne, mente Senior Norge.

Oppbygging/etablering av statsforvalterens kapasitet, kompetanse og støtteordninger til beste for kommunene, forutsetter omfattende økonomisk innsats over flere år, men vil være nødvendig for å sikre en bærekraftig utvikling av velferdssamfunnets evne til å yte gode offentlige omsorgstjenester i framtida.

Tiltakene vil dessuten være et viktig bidrag til å hindre utviklingen av en todelt helse- og omsorgstjeneste, mente Senior Norge.

Forsvarets seniorforbund (FSF)

FSF, ved Jan Erik Thoresen, takket statsråden for at FSF fikk muligheten til å legge fram krav til statsbudsjettet for 2025.

FSF arbeider for at alderspensjonistene skal være omfattet av forutsigbare pensjonsordninger som sikrer pensjonistenes økonomiske og sosiale kår. Forbundet har som mål å bevare verdien i våre pensjoner, at helse- og omsorgstilbudet for eldregenerasjonen gir verdighet livet ut, og at de kulturelle, sosiale og velferdsmessige aktivitetene i den enkelte kommune engasjerer og bidrar til at alle har en meningsfylt livsfase.

FSF har i sine krav til statsbudsjettet for 2025 rettet fokus mot økonomi, helse og omsorg, arbeidslinjen/diskriminering, demokratisk underskudd og digitalt utenforskap. FSF satte søkelyset på tre prioriterte områder:

1. FSF krever at eldreomsorgen ikke blir salderingspost i statsbudsjettene. Kvaliteten på tjenestene må ikke avhenge av kommuneøkonomi og kommunale prioriteringer. FSF ber regjeringen om å styrke kommuneøkonomien.
2. FSF krever at det bevilges penger til bygging av egne sykehjem/avdelinger for personer med demens. FSF krever at det etableres/kommer på plass demenskoordinator i alle kommuner.
3. FSF krever lik rett til sykepenger for alle yrkesaktive over 67 år.

FSF viste for øvrig til innsendte innspill og prioriterte krav.

Landsforbundet for offentlige pensjonister (LOP)

LOP, ved Kari Kjenndalen, viste til innsendte krav og knyttet innledningsvis også noen kommentarer til Meld St 6 og nylig framlagte proposisjoner om pensjon. LOP er positive til flere av forslagene, men pekte likevel på behovet for at Stortinget fortsatt skulle kunne bevilge særskilt støtte til minstepensjonistene, bedre regulering for dem som allerede har minstepensjon og at forbedringen mht. «samordningsfella» utvides med årskull før 1954. LOPs krav er samlet under fire deler og 24 punkter. Følgende saker ble framhevet spesielt:

Alderspensjon/tjenestepensjon

LOP støtter den nåværende ordning for regulering av tjenestepensjon, men viste samtidig til forslag om bedre ordninger for pensjonister og uføre som arbeider deltid, sykepenger for arbeidstakere over 67 år og etterlattepensjoner.

Kommuneøkonomi

LOP påpekte at kommuneøkonomi er avgjørende for tjenestetilbud til eldre. Flere eldre hjemmeboende krever ressurser, jf «Bo trygt hjemme», og tilpassede løsninger, slik som «om omsorg +». LOP framholdt ønsket om styrket innflytelse fra eldreråd, og økt oppmerksomhet rundt betydningen av frivillig innsats.

Skatteregler

LOP viste til sitt innsendte høringsnotat til NOU 2022: 20 Et helhetlig skattesystem.

Helse- og sosialutfordringer

LOP understreket behovet for tilstrekkelig kapasitet og kompetanse blant personalet. Det ble også minnet om nødvendigheten av et bedre tannhelsetilbud, styrket fastlegeordning og forslag om utvidelse av mammografiprogrammet og screeningprogram for å avdekke prostatakreft.

LO

LO, ved Julie Lødrup, viste til sitt hovedkrav om å styrke helse- og omsorgstjenestene. Styrkingen starter og slutter i kommunene og er avhengig av en velfungerende kommuneøkonomi, der det er rom for investeringer og god drift i eldreomsorgen. Kommuneøkonomien må derfor styrkes.

LO etterlyste mer oppmerksomhet omkring pårørendes situasjon. Mange - særlig kvinner - gjør en enorm innsats som pårørende, som kan gå utover egen arbeidsdeltakelse og helse. LO viste til at dette feltet er upløyd politisk mark, som regjeringen bør ta skikkelig tak i. LO løftet ulike modeller for støtte til pårørende, bedre muligheter for omsorgspermisjon og ulike former for avlastning som et tema regjeringen og pensjonist- og arbeidstakerorganisasjonene kan drøfte i fellesskap.

LO fremholdt at de viktigste tiltakene uansett er at det offentlige helse- og omsorgsvesenet fungerer godt, og at frivilligheten rettet mot eldre får tilstrekkelig støtte. Ellers er det kvinner i yrkesaktiv alder som står igjen med både det praktiske og det emosjonelle arbeidet.

LO mente at en nøkkel for å få til dette, er å gjøre en skikkelig innsats for personellsituasjonen i helse- og omsorgssektoren. Heltidskultur er helt nødvendig. Men også arbeidsmiljøsituasjonen, arbeidspress, bedre oppgavefordeling mellom ulike yrkesgrupper og annet som er viktig for å unngå lekkasjer fra sektoren, og tillitsreform.

LO understreket at løsningen ikke er å begrense antall ansatte i en sektor som kommer til å trenge flere og flere med den stadig aldrende befolkningen. Tvert imot er det flere ansatte som kan bidra til et levelig arbeidsmiljø som kan føre til at fagfolk blir og gjenreise stoltheten til yrker innen helse- og omsorgstjenestene.

LO viste ellers til innsendte innspill og prioriterte krav.

Unio

Unio, ved Fredrik Haugen, viste til sitt skriftlige innspill som var sendt inn i forkant av møtet.

Unio er særlig opptatt av at kommuneøkonomien må være sterk nok til å sikre kvaliteten i eldreomsorgen, og mener at det er behov for å styrke kommunenes frie inntekter for at kommunene skal kunne opprettholde eller styrke kjernetjenestene helse og omsorg og utdanning. Det er ikke tilstrekkelig å kompensere kommunene for økte kostnader knyttet til demografi og pensjon.

Unio viste til at det er store rekrutteringsproblemer i helsevesenet. Det mangler blant annet over 4 500 sykepleiere. En aldrende befolkning gjør at denne situasjonen ikke vil bli bedre av seg selv. Unio frykter at det er fare for at vi går mot et mer todelt helsevesen, der de som kan betale for private helsetjenester får et bedre helsetilbud enn de som ikke har råd til å betale. Dette er en utvikling vi må unngå, blant annet for å opprettholde tilliten til velferdsstaten.

Unio mener samtidig at det bør satses mye mer målrettet på helsefremming, forebygging og rehabilitering. Dette er viktig både for å dempe presset på helse- og omsorgstjenestene, men også for at folk skal klare å stå lenger i arbeid nå som aldersgrensene i pensjonssystemet skal øke.

Unio viste ellers til innsendte innspill og prioriterte krav.

YS

YS viste til innsendte innspill og prioriterte krav.

3. Kommentarer til organisasjonenes krav

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Arbeids- og inkluderingsministeren takket for presentasjonene og de innsendte kravene.

Statsråden understreket at seniorer utgjør en ressurs. Dagens eldre lever ikke bare lenger, men også har mye bedre helse. Så det er ingen grunn til at seniorene ikke skal satse på et langt yrkesliv og at arbeidsgiverne ikke skal satse på seniorene. I Meld. St. 6 (2023–2024) Et forbedret pensjonssystem med en styrket sosial profil, foreslår derfor regjeringen å innføre en såkalt «normert pensjoneringsalder», der aldersgrensen på 67 år blir erstattet med en bevegelig aldersgrense som øker i takt med at forventet levealder øker. Dette vil kreve kulturell så vel som formell forankring. Både arbeidsgivere og arbeidstakere har derfor en stor jobb foran seg når det gjelder bevisstgjøring av arbeidsgivere.

Statsråden viste videre til at hvis målet er å stå lenger i jobb, må rettigheter følge. Flere av organisasjonene har fremmet krav om sykepenger etter 67 år. Sykepenger vil følge framtidig normert arbeidstid. Dette gjelder også andre inntektssikringsordninger.

Når det gjelder krav om bedre ytelser til uføre og økte minstesatser, viste arbeids- og inkluderingsministeren til at regjeringen foreslår at uføre får økt aldersgrensen for opptjening til alderspensjon fra 62 år til 65 år i ny opptjeningsmodell. Regjeringen foreslår videre at uføres alderspensjon skjermes for om lag 2/3 av den videre virkningen av levealdersjusteringen fra 1964- kullet. Dette for å sikre at uføres alderspensjon skal holde tritt med alderspensjonen til folk i jobb. Regjeringen vil også etablere et nytt system for regulering av minsteytelser, ved at de reguleres med lønnsveksten. Dette er viktige sosiale grep som vil sikre uføre og pensjonister med minsteytelser bedre enn det som er tilfellet i dag.

Statsråden viste til at regjeringen foreslår jevnlig evalueringer av pensjonsreformen og det nye pensjonssystemet for å sikre at regelverket fungerer etter hensikten.

Til forslaget om å endre reglene for samordning av offentlig tjenstepensjon, den såkalte samordningsfella, vises til at det er prinsipielt problematisk å endre regelverket etter at den enkelte har tilpasset seg, og hhv. enten gått av med pensjon eller valgt å fortsette i jobb. Det er heller ikke stortingsflertall for en slik løsning.

Når det gjelder ytelser til etterlatte, minnet statsråden om at Stortinget har vedtatt en omfattende reform av folketrygdens ytelser til etterlatte. Det foreligger ingen planer om å reversere de vedtatte endringene nå. Utfasingen av gjenlevendetilleggene skjer langsomt, ved at allerede innvilgede tillegg blir unntatt fra regulering fra og med 2024.

Helse- og omsorgsdepartementet

Statssekretær Rønning-Arnesen takket for gode innspill til statsbudsjettet for 2025, og pekte på at det organisasjonene tar opp i stor grad sammenfaller med regjeringens innsatsområder.

Statssekretæren viset til at organisasjonene har spilt inn at de i hovedsak er enige i målet om at flere skal bo lengre hjemme, men er opptatt av at dette ikke må gå på bekostning av sykehjemsutbygging m.m. Hun understreket at regjeringen vil føre en aktiv boligpolitikk som bidrar til å utjevne sosiale og geografiske forskjeller. Regjeringen skal igangsette et eget eldreboligprogram som del av Bo trygt hjemme-reformen, som skal bidra til at alle skal ha tilgang til en egnet bolig i et aldersvennlig bomiljø, og stimulere til at flere eldre tar ansvar for og blir mer bevisst egen boligsituasjon. Videre understreker meldingen at investeringstilskuddet fortsatt skal være statens virkemiddel for å stimulere kommunene til å fornye og øke sitt tilbud av heldøgns omsorgsplasser.

Regjeringen vil videreføre og styrke arbeidet med å skape et aldersvennlig samfunn, gjennom å lansere Program for et aldersvennlig Norge 2030, for å bidra til å skape et mer aldersvennlig og inkluderende samfunn. Frivillig sektor og idretten spiller en viktig rolle i gjennomføringen av folkehelseiltak. Deltakelse i frivillighet er en ressurs som ofte er ulikt fordelt etter sosial bakgrunn, også blant eldre. Samarbeid mellom frivilligheten og det offentlige for å forebygge ensomhet er viktig for å møte de demografiske endringene med flere eldre og gi alle muligheten til å delta.

Statssekretæren viste videre til at flere organisasjoner tar opp at tilbudet om opplæring av eldrerådene er mangelfullt, og at kommunene ikke følger opp sitt ansvar. Medvirkning fra eldre er viktig for demokratiet. Eldrerådene er viktig som ombud for eldre, og man ber om øremerkede midler til opplæring. Statssekretæren understreket at regjeringen har satset på å imøtekomme organisasjonenes krav om mer systematisk opplæring og foreslått 5,2 mill. kroner til formålet for 2024 og 5 mill. kroner for 2023. HOD har bedt Senteret for et aldersvennlig Norge om å utvikle og sørge for opplæring i samarbeid med KS og Pensjonistforbundet.

Statssekretæren nevnte også at flere organisasjoner tar opp sentrale temaer knyttet til personell og kompetanse. Tørn-prosjektet blir nevnt av flere som både ønsker at ordningen skal videreføres og styrkes. I tillegg er det de som ber om at det etableres flere studieplasser. Omfanget og kompleksiteten i personellmangelen tilsier at den ikke kan løses av kommunene alene. Statssekretæren viste til at man må legge til rette for bedre bruk av personellressursene i tjenestene. Fagfolk er helse- og omsorgstjenestenes viktigste ressurs, men det er utfordringer med tilgang på dem.

Videre ba organisasjonene om at tannhelsetjenester likestilles med andre helsetjenester og at utgifter til tannhelsetjenester i større grad bør dekkes av det offentlige. Statssekretæren repliserte at regjeringen er godt i gang med å levere på Hurdalplattformens punkter om gradvis utvidelse av den offentlige tannhelsetjenesten med mål om å likestille den med andre helsetjenester. Regjeringen satte i august 2022 ned et offentlig utvalg som skal gjennomgå tannhelsefeltet, for å få et solid beslutningsgrunnlag.

I tillegg løftet flere organisasjoner de eldres psykisk helse. Regjeringen vil gjennom opptrappingsplan for psykisk helse (2023–2033) jobbe for at flere skal oppleve god psykisk helse og livskvalitet, og at hjelp skal være lett tilgjengelig når den trengs. Planen gjelder for hele befolkningen, også de eldre. I planperioden prioriteres både helsefremmende og forebyggende tiltak, tilgjengelig hjelp av god kvalitet og tilbudet til dem med langvarige og sammensatte behov. I planen står det at regjeringen vil øke innsatsen for å bedre den psykiske helsen og livskvaliteten blant eldre og vurdere innretning av folkehelsekampanjen ABC for å få økt oppmerksomhet om eldre. Helsedirektoratet har utarbeidet Nasjonale faglige råd om psykiske lidelser hos eldre.

Statssekretæren viste til at regjeringen er opptatt av å legge til rette for at enkeltgrupper ikke avskjæres fra deltakelse i samfunnsliv og tilgang til tjenester på grunn av digitalt utenforskap. Strategien «Digitalt hele livet» har som mål å motvirke dette. Fra 2024 vil helseteknologiordningen støtte kommunene i å ta i bruk helseteknologi som tilrettelegger for trygge helse- og omsorgstjenester slik at innbyggerne kan bo hjemme lenger.

Statssekretæren pekte på at Helsedirektoratet skal utrede forslag om større endringer i de nasjonale kreftscreeningprogrammene. Mindre endringer kan behandles og besluttet av styringsgruppen for de nasjonale kreftscreeningprogrammene. Endring av aldersgruppen for å delta i mammografiscreening er ansett som en større endring. Helsedirektoratet har startet arbeidet med utredning av utvidelsene av programmet.

Kommunal- og distriktsdepartementet

Statssekretær Narud viste til at organisasjonene har fremmet flere krav innenfor departementets ansvarsområde. Det er særlig tydelig at de ønsker å styrke kommuneøkonomien. Kommunenes økonomi er viktig for hvordan man løser oppgavene. Flere av sakene organisasjonene tar opp må imidlertid vurderes av de ansvarlige departementene. Statssekretær Narud viste også til at det er viktig for regjeringen å ivareta det lokale folkestyret, og minnet om at organisasjonene også bør være aktive på lokalt nivå for å bidra til utvikling av den kommunale velferden.

Narud understreket at tillitsreformen har som hensikt å føre til mindre detaljstyring og rapportering for ansatte i helse- og omsorgssektoren, og mer tid og ressurser brukt på de enkelte brukerne. Målet er at innbyggerne skal få bedre velferdstilbud og tjenester til rett tid. Dette må balanseres mot hensynet til lokale beslutninger. Frikommuneforsøket er et virkemiddel som er tatt i bruk innenfor tillitsreformen. Forsøket skal gi kommunene anledning til å eksperimentere, og komme opp med nye måter å løse oppgaver på. Departementet er nå i gang med å gå gjennom søknadene som er kommet inn til prosjektet, og skal i samarbeid med aktuelle departementer avgjøre hvilke forsøk som skal gjennomføres.

Pensjonistorganisasjonene har blant annet fremmet krav om å styrke Husbanken og bostøtten. Narud viste i den forbindelse til at Husbankens låneramme er økt fra 19 mrd. kroner til 29 mrd. kroner siden regjering tiltrådte. I tillegg er det 23 000 flere som nå får utbetalt bostøtte, blant annet på grunn av høye strømpriser. Boligmeldingen, som skal legges fram våren 2024, er aktuelt som tema på møte med pensjonistorganisasjonene.

Finansdepartementet, Kultur- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet

Finansdepartementet, Kultur- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet registrerte organisasjonenes innspill, og tar dem med seg i det videre arbeidet.

Arbeids- og inkluderingsministeren takket for nyttige innspill. Regjeringen tar disse med seg i sitt videre arbeid med statsbudsjettet for 2025.

4. Statsråden presenterer tema for 3. og 4. møte

Arbeids- og inkluderingsministeren viste til at organisasjonene i septembermøtet ga tilbakemelding om at de ønsket at man i noen av møtene om statsbudsjettet gikk grundigere inn enkelttemaer, som de så kunne gi tilbakemelding på. Tentative temaer for de to neste møtene i april og juni var nasjonal helse- og samordningsplan, samt den kommende boligmeldingen.

5. Avslutning.

Arbeids- og inkluderingsministeren takket for møtet.

Møte 23 april 2024

1. Statsråden ønsker velkommen.

Arbeids- og inkluderingsministeren ønsket velkommen til det tredje møte om statsbudsjettet 2025.

2. Redegjørelse om Nasjonal helse- og samhandlingsplan

Statssekretær Karl Kristian Bekeng redegjorde for Meld. St. 9 (2023-2024) Nasjonal helse- og samhandlingsplan 2024-2027. Vår felles helsetjeneste.

Organisasjonene fikk ordet for en kort diskusjon / innspillsrunde:

Pensjonistforbundet og SAKO

Pensjonistforbundet, ved Jan Davidsen, viste til høringssvar 9. april til Stortingets åpne høring 16. april om Meld. St. 9 (2023–2024). Forbundet uttrykte bekymring for kommuneøkonomien og kommunenes mulighet til å følge opp meldingen.

Pensjonistforbundet viste til at kommunene over tid har fått stadig flere oppgaver og større ansvar for nye grupper med komplekse diagnoser og funksjonstap, uten at finansieringen har økt tilsvarende. Nærmere 40 prosent av dem som nå mottar slike tjenester er i dag under 67 år, uten at finansieringen har økt tilsvarende. Det går på bekostning av tjenestene til eldre, som er den største brukergruppen av kommunale tjenester.

Pensjonistforbundet viste videre til at eldre over tid har fått kortere liggetid på sykehus. Cirka 5000 sykehjemsplasser benyttes i dag av pasienter som egentlig fortsatt skulle vært behandlet i spesialisthelsetjenesten.

Pensjonistforbundet mente det hastet med å bygge flere sykehjem og omsorgsboliger og at disse må bemannes i henhold til behov og med nødvendig ekspertise.

Pensjonistforbundet uttrykte tilfredshet med tanken på bedre ansvars- og oppgavedeling mellom de ulike yrkesgruppene, slik at den enkeltes kompetanse blir brukt på en mest mulig hensiktsmessig måte. Forbundet viste til at det kan frigjøres nesten 60.000 årsverk ved å gjøre om deltidsstillinger til hele stillinger, at det er mange unge som sliter med å komme seg i jobb, og at arbeidsledigheten er økende.

Pensjonistforbundet etterlyste videre økt kompetanse innen aldring og eldres helse og sykdommer, og understreket videre betydningen av rehabilitering og helseforebyggende tiltak.

Daidsen minnet om tidligere innspill om en pott på 100 millioner kroner til eldrepolitiske tiltak.

Pensjonistforbundet uttrykte bekymring for den oppgaveglidningen som over flere år har skjedd fra spesialist-helsetjenesten til kommunene, uten at det fulgte tilstrekkelige ressurser. Forbundet mente den kommunale betalingsplikten for utskrivningsklare pasienter må settes ned eller opphøre.

Senior Norge

Senior Norge, ved Jon Rogstad, ga sin støtte til Pensjonistforbundets innlegg og trakk i tillegg fram følgende saker av særlig viktighet for Senior Norge:

Senior Norge mente at driftssiden i helsetjenestene må skjermes mot behovene for inndekking av gigantiske overskridelser i helseforetakenes pågående investeringsprosjekter, slik som ved nye Drammen sykehus og nye Rikshospitalet.

Senior Norge pekte dernest på pensjonistene som en ressurs i arbeidsmarkedet, selv etter at pensjonsalder er nådd. Senior Norge mente lover og regler må tilpasses, slik at denne gruppen ikke føler at de blir «straffet» om de velger å fortsette med forskjellige bidrag innen faget sitt. Senior Norge viste til at eldre er friskere og lever lengre, men at det er det sterke begrensninger i sosiale ordninger for eldre arbeidstakere.

Senior Norge etterlyste modeller for en bedre utjevning av økonomien mellom kommunene. Senior Norge påpekte at forskjellig kvalitet i ytelser innen helse- og omsorg ikke løses av økte bevilgninger alene. Senior Norge mente departementene må ettergå og støtte kommunenes tilrettelegging og organisering av de kommunale tjenester, og at det bør legges til rette for skoling og etterutdanning av ledere.

Forsvarets seniorforbund (FSF)

Forsvarets seniorforbund (FSF), ved Jan Erik Thoresen, ga sin støtte til tidligere innlegg fra Pensjonistforbundet og Senior Norge og påpekte samtidig at mye av det som har kommet fram i HODs presentasjon, samsvarer godt med kravene FSF har stilt til statsbudsjettet 2025 når det gjelder kommuneøkonomi, bygging av sykehjem, og personellsituasjon.

FSF viste til at de, på grunn av måten forsvaret er organisert på, har medlemmer på steder hvor det ikke bor mange andre. FSF var derfor opptatt av likeverdig tilgang på tjenester uavhengig av hvor i landet man bor, særlig når det kommer til ambulansetjenester.

Landsforbundet for offentlige pensjonister (LOP)

LOP, ved Kari Kjenndalen, ga sin støtte til tidligere innlegg og viste til tidligere innsendte krav til statsbudsjettet 2025. LOP er opptatt av at kommuneøkonomien styrkes og at samordningen mellom spesialisthelsetjenesten og kommunene forbedres, slik at en få utnyttet ressursene på best mulig måte. LOP trakk også fram behov for vaksinasjonsprogram for eldre.

Unio

Unio, ved Fredrik Haugen, ga sin støtte til tidligere innlegg.

YS

YS, ved Merete Onshus, ga sin støtte til tidligere innlegg.

Kommunal- og distriktsdepartementet

Statssekretær Ole Gustav Narud var til stede fra departementet. Han merket seg at de fleste organisasjonene er opptatte av å styrke kommunenes frie inntekter.

Narud opplyste at departementet nå jobber med et nytt inntektssystem for kommunene, i tillegg til kommuneproposisjonen. I det nye inntektssystemet ønsker man en sterkere grad av utjevning mellom kommunene, det vil si å styrke dem med lavest skatteevne. Per i dag er det slik at kommuner som ønsker å konkurrere om formuesterke innbyggere, setter ned kommuneskatten. Dette er lite bærekraftig, og statssekretæren understreket at kommunene må settes i stand til å finansiere gode tjenester gjennom sterkere utjevning.

Statssekretæren minnet om at regjeringen har bevilget mer til kommunene enn den forrige regjeringen. Underveis i perioden har man også hatt en sterk, men ujevn skattevekst i kommunene. Når økonomien i landet tar seg opp, får kommunene automatisk en andel av denne positive veksten, men fordelingen kan bli bedre med det nye inntektssystemet.

3. Om budsjettprosessen

Arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna takket for gode innspill, og roste organisasjonene for å ha øye for både det operative, slik som drifting av eldrerådene, til de større strukturelle tingene som for eksempel finansiering av sykehus. Statsråden understreket at det er i samspillet mellom disse små og store sakene at vi klarer å lage en seniorpolitikk som er bra for alle i Norge, både for dagens eldre og de som kommer etter.

Statsråden understreket at det er gode grunner til å se mer helhetlig på livsløpet og hvordan vi kan tenke seniorpolitikk på flere områder enn bare isolert på helse og omsorg, og ga uttrykk for at regjeringen ønsket innspill fra organisasjonene på dette.

Et slikt eksempel er hvor mye tid den som jobber i hjemmetjenesten bruker i bil på grunn av at boligstrukturen i kommunene er som den er. Et annet eksempel er den formidable kulturendringen det norske arbeidslivet står foran. For det første må vi sette større pris på seniorene. Når dagens 17, 18, 19 og 20-åringer skal ut i arbeidslivet for første gang, må vi for det andre fra dag én tenke på at hver av dem skal stå lengre i jobb enn det vi er vant til, og at vi derfor må ta vare på dem hele veien. Dette handler både om tunge løft og fysiske tilrettelegginger på arbeidsplassen, men også å legge til rette for livslang læring, muligheter for kunne fylle på og omskolere seg, til å kombinere arbeid og utdanning etc. gjennom et helt livsløp. Statsråden viste i den forbindelse til at regjeringen i samråd med partene satte ned Kompetansereformsutvalget, som skal utrede hvordan Norge skal lykkes med livslang læring i arbeidslivet.

Med hensyn til RNB, viste statsråden til at vi lever i en verden hvor det er krig, og som er veldig mye mer urolig enn bare noen få år siden. Det betyr jo både at vi også for neste år må lage et budsjett som er såpass stramt at vi bidrar til å få prisveksten og renta ned, samtidig som vi må bruke veldig mye mer på forsvar, sikkerhet og beredskap enn det vi har gjort før. Statsråden understreket at regjeringen vil ta med seg de innspillene organisasjonene har kommet med, og gjøre det den kan for å innfri på noen av områdene, uten å kunne gå nærmere inn på hvilke områder som kan være aktuelle.

4. Avslutning

Arbeids- og inkluderingsministeren understreket at regjeringen setter pris på samarbeidet med organisasjonene og takket for nyttige innspill. Innspillene tas med tilbake til regjeringen i det videre arbeidet med statsbudsjettet for 2025.

Arbeids- og inkluderingsministeren viste til at det siste og avsluttende møtet om statsbudsjettet for 2025 var berammet til 11. juni. Statsråden opplyste at Pensjonistforbundet hadde kommet med noen innspill til en evaluering av samarbeidsformatet. Hun opplyste videre at dersom noen av de øvrige organisasjonene hadde ting de ønsket å ta opp rundt møtene om statsbudsjettet, var det fint om dette ble meldt inn i forkant, slik at det var mulig å forberede seg.

Arbeids- og inkluderingsministeren takket deretter for møtet, og ønsket alle vel hjem.

Møte 11. juni 2024

1. Innledning ved arbeids- og inkluderingsministeren

Arbeids- og inkluderingsministeren ønsket velkommen til møtet.

2. Meld. St. 13 (2023–2024) «Bustadmeldinga»

Statssekretær Nancy Charlotte Porsanger Anti i Kommunal- og distriktsdepartementet orienterte om Meld. St. 13 (2023–2024) «*Bustadmeldinga - Ein heilskapleg og aktiv bustadpolitikk for heile landet*» Presentasjonen følger vedlagt.

Organisasjonene fikk ordet for en kort innspillsrunde om hvordan pensjonistene best mulig kan involveres i det videre arbeidet med meldingen.

Pensjonistforbundet og SAKO

Pensjonistforbundet, ved Jan Davidsen, viste til innsendte høringssvar både fra forbundet og fra Bostøttealliansen, som Pensjonistforbundet er en del av.

Pensjonistforbundet mener andelen aldersvennlige boliger må kraftig opp. Forbundet viste til at over 60 pst. av de eldre fortsatt bor i uegnede boliger.

Pensjonistforbundet støtter målet om å styrke Husbanken, men viste samtidig til at den behovsprøvde bostøtten er sterkt svekket over tid. Forbundet påpekte videre at startlån blir lite brukt av eldre vanskeligstilte. Bl.a. gjør likningsformuen på egen bolig at ytterst få med startlån kvalifiserer til fortsatt bostøtte.

Pensjonistforbundet støtter en utvikling av ordningen for lån til boligkvalitet (oppgradering/ livsløpsboliger). Forbundet etterlyser flere nye, sterke og målrettede virkemidler. Bl.a. peker forbundet på bedre regulering av leiemarkedet som en viktig suksessfaktor. Her har Pensjonistforbundet også gitt et høringssvar.

Pensjonistforbundet etterlyser i tillegg bedre støtte til kommunene i planleggingen av boliger for eldre. Forbundet mener eldrerådene bør få en mer framtrædende rolle her.

Forsvarets seniorforbund (FSF)

Forsvarets seniorforbund (FSF), ved Per Anders Volden, viste til felles høringssvar fra FSF, Senior Norge og LOP. FSF framholdt at meldingens innhold samsvarer godt med forbundets krav til statsbudsjettet for 2025 når det gjelder styrket kommuneøkonomi, flere boliger og institusjonsplasser for eldre. FSF uttrykte bekymring for at banker diskriminerer eldre i forbindelse med låneopptak.

LOP

LOP, ved Rannveig Bærheim, var enig med konklusjonene i meldingen.

LO

LO, ved Julie Lødrup, uttrykte enighet med hovedgrepene i meldingen. LO påpekte at eierlinjen står sterkt i Norge. Om man har god råd henger ofte sammen med om man har nedbetalt bolig eller ikke. Pensjonister som må leie bolig kommer i dag dårligst ut. LO uttrykte en forventning om at ny husleielov bedre vil sikre dem som må leie, enn i dag.

Unio

Unio, ved Fredrik Haugen, var positiv til meldingen. Unio understreket at det er viktig å øke boligbyggingen, for å få ned prisene i boligmarkedet.

Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD)

Statssekretær Anti i KDD takket for innspill, og kommenterte at regjeringen er opptatt av å sikre at byggenæringen tar seg opp igjen. Statssekretæren sa at vi kanskje må belage oss på en «ny normal» når det kommer til boligpriser. Det har også vist seg helt nødvendig å heve renten for å få ned inflasjonen, noe som har hatt store konsekvenser både for byggenæringen og dem som har ønsket å kjøpe bolig.

Statssekretæren poengterte at regjeringen i sin periode har styrket Husbanken, og understreket betydningen av Husbanken som boligsosialt tiltak.

3. Organisasjonenes krav

Organisasjonene fikk ordet for å presentere eventuelle endringer og prioriteringer i krav til statsbudsjettet for 2025.

Pensjonistforbundet og SAKO

Pensjonistforbundet og SAKOs krav var fordelt på fire hovedområder, bedre økonomiske levekår og redusert ulikhet, kvalitet og kapasitet i helse- og omsorgssektoren, flere aldersvennlige boliger og økt deltakelse og aktivitet (se vedlegg). Forbundsleder Jan Davidsen presenterte kravene.

Forsvarets seniorforbund (FSF), Senior Norge og LOP

Forsvarets seniorforbund (FSF), Senior Norge og LOP fremmet fire prioriterte krav i forbindelse med statsbudsjettet for 2025; krav til kommuneøkonomi, helse og omsorg, helsecreening og gjenlevendeytelse i folketrygden (tidligere etterlattepensjon) (se vedlegg). Leder FSF, Jan Erik Thoresen, presenterte kravene.

LOP

LOP viste til Meld. St. 6 (2023–2024) og regjeringens forslag til endringer i regulering av minsteytelsene. LOP trakk fram at pensjonister fra det offentlige ofte har liten tilleggspensjon, og at ba om at denne gruppen ikke ble glemt.

LO

LO bekreftet tidligere innsendte krav og trakk spesielt fram kravet om en sterk kommuneøkonomi for å gjøre kommunene i stand til å tilby tjenester innen helse og kultur til eldre. LO ønsket et løft innen psykisk helse for eldre. LO var også opptatt av gjennomføringen av tillitsreformen.

Unio

Unio bekreftet tidligere innsendte krav. Unio var positiv til en økning på 2 mrd. i friske midler til kommunene som følge av forslag til nytt inntektssystem for kommunene. Unio viste til at det i den senere tid var en kraftig vekst i tegning av private helseforsikringer og utrykte bekymring for et todelt helsevesen.

YS

YS hadde ikke sendt inn krav til 2025-budsjettet.

Kommunal- og distriktsdepartementet

Statssekretær Ole Gustav Narud takket for innspill og merket seg at de fleste fortsatt var opptatt av å styrke kommuneøkonomien. Det er også overensstemmende med regjeringens målsetting, og statssekretæren viste til det nye inntektssystemet for kommunene som regjeringen har lagt fram forslag om. Dette innebærer en økning i rammen, og en omfordeling som skal nå fram til kommunene med trangest økonomi. Disse skal merke en forbedring med systemendringen. Statssekretæren poengterte at det er viktig å bygge på fagutvalgets konklusjoner, og å forbedre eksisterende system. Statssekretæren var enig i at organisasjonene kan inkluderes i arbeidet med eldrepolitikk i større grad, og viste som eksempel til opplæringsprogrammene i regi av KS og eldrerådene i kommunene.

Pensjonistforbundet uttrykte bekymring for situasjonen til pårørende og etterlyste videreføring av midler til Senter for aldersvennlig Norge og gjennomføringen av programmet «Tryggest».

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna takket organisasjonene for mange gode innspill til 2025-budsjettet, og at de har prioritert kravene og at flere har funnet sammen og samlet seg om noen av prioriteringene.

Statsråden påpekte at innspillene viser bredde mellom det operative, og det mer strukturelle. Det i samspillet mellom de små og store sakene at man klarer å utforme en seniorpolitikk som er bra for alle i Norge, både for dagens eldre og dem som kommer etter.

Statsråden viste til at som følge av den gjeldende makroøkonomiske situasjonen samt at Norge må bruke flere midler på fredsbevaring, vil også statsbudsjettet for 2025 bli et stramt budsjett. Regjeringen er likevel innstilt på å innfri noen av kravene som er fremmet, men det er for tidlig å si noe konkret om dette. Statsråd Brenna ga uttrykk for at regjeringen ønsker å gi organisasjonene tydeligere tilbakemelding, og gjøre det enklere for dem å finne igjen sine forslag i regjeringens aktuelle politikk.

Statsråden gjentok at det er gode grunner til å se mer helhetlig på livsløpet og hvordan man kan tenke seniorpolitikk på flere områder enn bare isolert på helse og omsorg, og ga uttrykk for at regjeringen ønsket innspill fra organisasjonen på dette.

Med hensyn til Unios bekymring om helseforsikring, viste statsråden til vi allerede har en av verdens beste helseforsikringer gjennom folketrygden.

Til sist opplyste statsråden at embetsverket HOD, KDD, DFD, KD, KUD og FIN også var representert i møtet for å lytte til organisasjonenes innspill. Regjeringen tar disse med seg i det videre i arbeidet med statsbudsjettet for 2025.

4. Avslutning

Statsråden takket for oppmøtet og kravene organisasjonene hadde spilt inn til statsbudsjettet for 2025. Evaluering ville bli et tema på det første møtet til høsten om statsbudsjettet for 2026.

Statsråd Brenna ønsket alle en riktig god sommer og vel hjem!

Oslo, 30. august 2024:

Jan Davidsen
Pensjonistforbundet

Jon Rogstad
Senior Norge

Jan Erik Thoresen
Forsvarets seniorforbund

Rannveig Bærheim
Landsforbundet for offentlige pensjonister

Øystein Nilsen
LO

Merete Onshus
YS

Fredrik Haugen
Unio

Nina Sverdrup Svendsen
Akademikerne

Tonje Brenna
Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Pensjonistforbundet

Torggata 15
0180 Oslo

Postadresse

Postboks 6714, St. Olavs plass
0130 Oslo

Tlf: 22 34 87 70

E-post: pf@pensjonistforbundet.no

www.pensjonistforbundet.no

www.facebook.com/pensjonistforbundet

